

PA 7.5.1
PROGRAM DE INSTRUIRE
POSTUNIVERSITARĂ PRIN REZIDENȚIAT

RED:	04
DATA:	09.03.2016
PAG. 1/19	

MINISTERUL SĂNĂTĂȚII AL REPUBLICII MOLDOVA

**INSTITUȚIA PUBLICĂ UNIVERSITATEA DE STAT DE MEDICINĂ ȘI FARMACIE
„NICOLAE TESTEMIȚANU”**

COORDONAT

Ministrul Sănătății al R.Moldova

APROBAT

Rectorul IP USMF „Nicolae Testemițanu”

„_____” _____ 2016

„_____” _____ 2016

PROGRAMA
DE INSTRUIRE POSTUNIVERSITARĂ PRIN REZIDENȚIAT
SPECIALITATEA ANATOMIE PATOLOGICĂ

Codul disciplinei: 711.2

Durata studii: 4 ani

PA 7.5.1
PROGRAM DE INSTRUIRE
POSTUNIVERSITARĂ PRIN REZIDENȚIAT

RED:	04
DATA:	09.03.2016
PAG. 2/19	

Programa a fost discutată și aprobată la:

ședința Consiliului metodic central al IP USMF „Nicolae Testemițanu”

din „_____” _____, proces verbal nr. ____

Președintele Consiliului metodic central

Rector IP USMF „Nicolae Testemițanu”,

ședința Comisiei metodice de profil „Medicină-Biologie”

din 29 martie 2016, proces verbal nr. 2

Președintele Comisiei _____

Programa a fost elaborată de colectivul de autori:

șef catedră, dr. șt. med., conferențiar universitar **Melnic Eugen**

dr. șt. med., conferențiar universitar **Vataman Vladimir**

membru-cor. al AȘM, dr. hab. șt. med., profesor universitar **Zota Ieremia**

dr. șt. med., conferențiar universitar **Marian Constantin**

dr. șt. med., conferențiar universitar **Foca Ecaterina**

PA 7.5.1
PROGRAM DE INSTRUIRE
POSTUNIVERSITARĂ PRIN REZIDENȚIAT

RED:	04
DATA:	09.03.2016
PAG. 2/19	

I. Introducere

Definiție/ Scopul disciplinei. Serviciul anatomopatologic, inclusiv citologic, are o importanță primordială în diagnosticul bolilor și proceselor patologice. Diagnosticul microscopic intravital a devenit indispensabil în multe domenii ale medicinei clinice. Necropsiile rămân a fi unica sursă de informație veridică despre cauzele mortalității populației. Este decisiv rolul serviciului anatomopatologic în monitorizarea și evaluarea calității asistenței medicale în baza confruntărilor clinico-anatomice, perfecționarea nivelului profesional al medicilor clinicieni. Curriculumul de pregătire la specializarea Anatomie patologică prevede și însușirea de către rezidenți a competențelor profesionale în domeniul citologiei.

Pregătirea de bază la specializarea Anatomie patologică este asigurată de către catedra de Morfopatologie și alte catedre ale IP USMF „Nicolae Testemițanu”, responsabile de stagiile conexe (specificate în forma 2). Stagiul practic se realizează în secțiile de Anatomie patologică a unui șir de spitale republicane și municipale din or. Chișinău – baze clinice pentru pregătirea rezidenților, aprobate de către MS RM (SCR, IMȘC, Institutul Oncologic, Institutul de medicină urgentă, SCM nr.1, SCM „Sf. Arhanghel Mihail”, Spitalul de boli infecțioase, Centrul Republican de diagnostic medical). Rezidenții sunt angajați ca medici-rezidenți în spitalele – baze clinice, la care sunt repartizați.

Coordonarea și monitorizarea activităților teoretice și practice ale rezidenților este efectuată de către catedra de Morfopatologie.

Durata de instruire: 4 ani – 48 luni - 180 săptămâni - 6480 ore, reieșind din 6 zile/36 ore activitate săptămânală

Repartizarea stagiilor în funcție de durată:

1. Anatomia patologică cu citopatologia - 158 săptămâni / 5688 ore (trunchiul de Anatomie patologică – 128 săptămâni / 4608 ore, Citopatologia – 30 săptămâni / 1080 ore)
2. Histologie, citologie și embriologie – 3 săptămâni
3. Bioetică – 1 săptămână
4. Fiziopatologie clinică – 1 săptămână
5. Reumatologie – 1 săptămână
6. Medicină legală – 2 săptămâni
7. Gastroenterologie – 1 săptămână
8. Anatomie topografică și chirurgie operatorie – 1 săptămână
9. Chirurgia abdominală – 1 săptămână
10. Chirurgia toracică – 1 săptămână
11. Chirurgia cardiovasculară – 1 săptămână
12. Neurochirurgie – 1 săptămână
13. Anesteziologie și terapie intensivă – 1 săptămână
14. Endocrinologie – 1 săptămână
15. Neonatologie – 1 săptămână
16. Obstetrică și ginecologie – 1 săptămână
17. Oncologie și hematologie – 1 săptămână
18. Boli infecțioase – 1 săptămână
19. Pneumoftiziologie – 1 săptămână
20. Diagnosticul de laborator clinic – 1 săptămână

Examenul de specialitate

PA 7.5.1
PROGRAM DE INSTRUIRE
POSTUNIVERSITARĂ PRIN REZIDENȚIAT

RED:	04
DATA:	09.03.2016
PAG. 2/19	

Din timpul alocat instruirea didactică constituie 20-25% (cursuri, seminare, lucrări practice, prezentări de cazuri), restul de 75-80%, fiind dedicat pregătirii practice și studiului individual. Stagiile/ modulele includ prelegeri – 2 ore pe săptămână, seminare – 2 ore pe săptămână, participarea la prezentări de cazuri în cadrul ședințelor catedrei/conferințelor în secția de anatomie patologică, catedrele clinice, ședințele Comisiilor curative de control, conferințele clinico-anatomice spitalicești – 2-4 ore pe săptămână, lecții practice – 6-10 ore, și activitatea clinică – 18 ore. Fiecare stagiul/ modul este finalizat cu colocviu diferențiat (cu notă/atestare).

Rezidenții anilor III-IV au statutul de rezidenți seniori (șefi), cu responsabilitate deplină în toate aspectele activității cotidiene a medicului anatomopatolog, sub supravegherea discretă a medicilor, în primul rând a responsabililor instituționali de rezidenți. Rezidenții seniori participă la procesul de educare profesională a rezidenților juniori (anii I-II). Evaluarea cunoștințelor teoretice și abilităților practice se efectuează prin intermediul colocviilor organizate la finele fiecărui stagiul/modul și a examenului de promovare de la an la an la finele fiecărui an de studiu, pe durata ultimei săptămâni a stagiului/ modulului. Validarea bagajului acumulat de cunoștințe (teoretice și practice) la specialitate se efectuează la finele anului IV de studii (pe parcursul ultimelor 2 luni), în cadrul Examenului de specialitate.

La solicitarea rezidenților și cu acordul șefului de secție și șefului de catedră în cadrul modulului de „Anatomie patologică” pot fi admise stagii/cursuri suplimentare (opționale) de citopatologie selectivă, oncomorfologie, cardiologie, nefropatologie, neuropatologie și a., cu durata de circa 3-4 săptămâni, cu condiția existenței în secția/instituția respectivă a condițiilor necesare pentru o asemenea instruire.

Cu scop de formare mai completă și multilaterală a tinerilor specialiști, în cadrul stagiilor rezidenții sunt antrenați în procesul de cercetare științifică. Aceasta presupune prezentarea periodică a referatelor sau ținerea unor discursuri în cadrul conferințelor clinice cu reflectarea sintezei literaturii moderne referitoare la o anumită patologie, participarea la studii clinice sau experimentale, elaborarea unor lucrări și publicații științifice etc. Pentru rezidenții anatomopatologi este obligatorie frecventarea și participarea activă la ședințele Societății Naționale de Patologie din Republica Moldova, precum și a conferințelor, simpozioanelor, congreselor în domeniul patologiei și a ciclurilor de instruire și perfecționare a medicilor, organizate de catedra de Morfopatologie.

Activitatea teoretică și practică a rezidenților va fi reflectată în registrele personale, cu specificarea activităților, manoperelor pe care le-au efectuat sau la care au asistat, evenimentelor științifice la care au participat (conferință, ședința societății cardiologilor, congres etc.), precum și a literaturii studiate. Registrele sunt verificate și vizate la finele fiecărui stagiul/modul (sau, după caz, la finele fiecărei luni și la sfârșitul fiecărui an de studiu) de către personalul medical didactic care supraveghează activitatea rezidenților. Respectivul registru reprezintă documentul de bază pentru evaluarea abilităților practice în cadrul examenelor de promovare și de specialitate. Începând cu anul 2 de studii rezidentul efectuează anual stagii practice în centrele medicale raionale cu o durată de 3 luni de zile/an.

II. Obiectivele de formare în cadrul disciplinei se realizează la nivel de:

- sunt prezentate în anexa nr. 4

PA 7.5.1
PROGRAM DE INSTRUIRE
POSTUNIVERSITARĂ PRIN REZIDENȚIAT

RED:	04
DATA:	09.03.2016
PAG. 2/19	

***III. Conținutul/structura de bază a disciplinei și planurile tematice
(prelegeri, seminare și lucrări practice):***

STRUCTURA PROGRAMULUI PE STAGII: este prezentată în anexele 1 și 2.

Modulul de bază la specialitate

**MODULUL DE ANATOMIE PATOLOGICĂ
(anii de studiu I, II, III și IV)**

Durata instruirii: 128 săptămâni – 4608 ore, inclusiv:

anul I – 36 săptămâni – 1296 ore,
anul II – 37 săptămâni – 1332 ore,
anul III – 28 săptămâni – 1008 ore,
anul IV – 27 săptămâni – 972 ore.

**MODULUL DE CITOPATOLOGIE
(stagii pe anii de studiu III și IV)**

Durata instruirii: 30 săptămâni – 1080 ore, inclusiv:

anul III – 12 săptămâni – 432 ore,
anul III – 18 săptămâni – 648 ore.

Programul prevede un număr de ore didactice (curs/ prelegeri, seminare, lucrări practice/ prezentări de cazuri) pe anul de studiu universitar, pentru tematica prezentată, în afara cărora sunt prevăzute și ore de studiu individual. Din timpul alocat pregătirii, activitatea didactică acoperă 20-25%, restul de 75-80%, fiind dedicată activităților practice și studiului individual.

PA 7.5.1
PROGRAM DE INSTRUIRE
POSTUNIVERSITARĂ PRIN REZIDENȚIAT

RED:	04
DATA:	09.03.2016
PAG. 2/19	

Planul tematic pe anii de studii I, II, III și IV (fiecare an pe pagină nouă)

PLANUL TEMATIC
de instruire postuniversitară a rezidenților
specialitatea Anatomie patologică (anul de studiu I)

Nr	Tema	Numărul de ore			
		Prelegeri	Seminare	Lecții practice	Total ore
1. SERVICIUL ANATOMOPATOLOGIC					
1.1	Anatomia patologică: obiectivele, conținutul și sarcinile principale, metodele de studiu. Istoricul catedrei de morfopatologie și al serviciului anatomopatologic în RM.	2	2	2	6
1.2	Autopsia anatomopatologică. Regulile de efectuare a autopsiei, tehnicile generale de autopsiere.	2	4	117	123
1.3	Particularitățile autopsiei cadavrelor în diverse maladii de profil terapeutic, chirurgical, obstetrical, în boli infecțioase și a. Autopsia nou-născuților și născuților morți.	2	2	5	9
1.4	Tehnici speciale de autopsie.	1	2	9	12
1.5	Metode speciale de diagnostic în cursul autopsiei. Prepararea frotiurilor și recoltarea materialului cadaveric pentru examen bacteriologic.	2	3	8	12
1.6	Protocolul de autopsie, părțile componente. Elaborarea diagnosticului anatomopatologic postmortem, concluziei tanatologice. Completarea Certificatului medical constatator al decesului.	2	2	5	9
1.7	Diagnosticul anatomopatologic: a) boala principală; b) complicațiile bolii principale; c) bolile concomitente; d) boala principală combinată, variantele. Epicriza clinico-anatomică. Confruntarea diagnosticului clinic și anatomopatologic. Divergențele de diagnostic, erorile medicale, cauzele lor.	2	2	14	18
1.8	Patologia iatrogenă. Patomorfoza bolilor.	2	4	6	12
1.9	Clasificarea Internațională a maladiilor. Sistemul DRG.	2	2	2	6
1.10	Conferințele clinico-anatomice. Comisia curativă de control.	1	2	3	6
1.11	Investigația materialului biopsic și postoperator. Variantele biopsiilor, biopsiile extemporanee. Regulile de recoltare a materialului biopsic și operator pentru examen histologic și de transmitere în laboratorul histopatologic. Examenul macroscopic, descrierea, secționarea, orientarea materialului operator/ biopsic. Fixarea, procesarea histologică a materialului tisular.	4	6	44	54
1.12	Executarea secțiunilor histologice, metodele uzuale de colorare. Metodele de colorație histologică și reacțiile histochemice principale	2	4	30	36
1.13	Principiile de descriere a preparatelor histologice, diagnosticul histopatologic. Metodele histochemice, imunohistochemice, de microscopie electronică și luminescentă.	2	4	30	36

PA 7.5.1
PROGRAM DE INSTRUIRE
POSTUNIVERSITARĂ PRIN REZIDENȚIAT

RED:	04
DATA:	09.03.2016
PAG. 2/19	

	Macro- și microfotografierea în practica anatomopatologică.				
1.14	Executarea preparatelor anatomice de muzeu. Documentația secției de anatomie patologică.	2	-	7	9
1.15	Protecția muncii în activitatea secției de anatomie patologică.	1	-	2	3
2. PATOLOGIA GENERALĂ					
2.1	Patologia celulară. Noțiunea de leziune, cauzele, mecanismele pato- și morfogenetice, clasificarea. Leziunile celulare și extracelulare reversibile și ireversibile - caracteristica macro- și microscopică, metodele de diagnostic, manifestările clinice, consecințele.	6	6	24	36
2.2	Necroza și apoptoza. Pigmentațiile endogene. Calcinoza patologică. Calculogeneza.	4	2	6	12
2.3	Moartea organismului, semnele morții, caracteristica lor morfologică.	2	-	4	6
2.4	Tulburările circulației sanguine și limfatice. Hiperemia arterială. Hiperemia venoasă acută și cronică, generalizată și localizată, leziunile organelor și țesuturilor. Ischemia acută și cronică. Infarctul. Hemoragia. Plasmoragia. Tromboza. Embolia. Șocul. Tulburările circulației limfatice. Edemul. Exicoza.	8	8	20	36
2.5	Inflamația acută și cronică, varietățile, caracteristica morfologică, evoluția, consecințele. Inflamația granulomatoasă specifică și nespecifică. Inflamația interstițială și polipoasă.	6	6	24	36
2.6	Procesele adaptiv-compensatoare. Regenerarea reparativă. Regenerarea patologică. Hipertrofia și hiperplazia. Atrofia. Metaplazia. Displazia. Organizarea, încapsularea, fibroza și scleroza. Vindecarea plăgilor.	2	2	5	9
2.7	Neoplazia. Nomenclatura tumorilor, clasificarea histogenetică. Teoriile carcinogenezei: chimică, fizică, virotică. Proto-oncogenele și oncogenele celulare. Caracteristica generală a tumorilor benigne și maligne, criteriile de malignitate. Structura tumorilor, creșterea, metastazarea și recidivarea. Tumorile epiteliale benigne. Tumorile epiteliale maligne fără localizare specifică. Clasificarea histologică a cancerului. Clasificarea TNM a tumorilor maligne. Clasificarea tumorilor maligne după gradul histopatologic de diferențiere și stadializarea lor. Sindroamele paraneoplazice.	12	10	86	108
2.8	Leziunile precanceroase. Displazia, carcinomul "in situ", cancerul precoce, caracteristica morfologică. Rolul metodelor morfologice (biopsiei) în diagnosticul și tratamentul tumorilor. Markerii tumorali.	4	2	12	18
2.9	Tumorile benigne și maligne ale țesuturilor moi. Tumorile țesutului osteo-cartilaginos.	6	6	24	36
	În total	79	80	489	648
3. Activitatea practică cotidiană conform Anexei 4 în secția Anatomie patologică / clinică de rezidențiat					648
În total anul de studii 1296 ore					

PA 7.5.1
PROGRAM DE INSTRUIRE
POSTUNIVERSITARĂ PRIN REZIDENȚIAT

RED:	04
DATA:	09.03.2016
PAG. 2/19	

PLANUL TEMATIC
de instruire postuniversitară a rezidenților
specialitatea Anatomie patologică (anul de studiu II)

Nr	Tema	Numărul de ore			
		Prelegeri	Seminare	Lecții practice	Total ore
1. PATOLOGIA SPECIALĂ					
1.1	Noțiuni despre nosologie , etiologie, patogeneză, morfogeneză. Principiile de bază ale patologiei, aspecte istorice și contemporane. Patologia moleculară. Patologia bazată pe dovezi, rolul metodelor morfologice.	2	1	-	3
1.2	Imunopatologia (imunopatiile) . Celulele și țesuturile sistemului imun. Aspecte morfologice ale răspunsului imun normal. Reacțiile de hipersensibilitate. Bolile autoimune. Reacțiile de respingere a transplantului. Imunodeficiențele primare și secundare (dobândite). SIDA, etiologia, patogeneza, stadiile evolutive, modificările morfologice, complicațiile. Amiloidoza, mecanismele patogenetice, variantele biochimice, clasificarea, metodele de diagnostic.	8	8	20	36
1.3	Boli genetice . Boli cauzate de mutații în proteinele structurale. Boli cauzate de mutații în proteinele receptor. Enzimopatiile ereditare (tezaurismozele). Boli cauzate de mutații în proteinele care reglează creșterea celulară. Rolul investigațiilor genetice moleculare moderne în diagnosticul bolilor.	2	4	12	18
1.4	Imunohistochimie : tehnici, metodici, interpretare. Rolul în diagnosticul tumorilor.	10	10	52	72
1.5	Patologia sistemului hematopoietic . Anemiile : posthemoragice, hemolitice, prin deficit al hematopoiezei (feriprive și vitamina B ₁₂ -acid folic-deficitare).	2	2	5	9
1.6	Procesele proliferative reactive non-neoplazice ale seriei leucocitare. Limfadenita nespecifică acută și cronică. Mononucleoza infecțioasă. Leucopenia. Leucemiile și limfoamele, caracteristica generală clinico-morfologică.	4	4	10	18
1.7	Neoplasmele limfoide , clasificarea OMS. Leucemia limfoidă acută. Leucemia limfocitară cronică. Limfoamele non-Hodgkin. Limfomul Hodgkin. Mielomul multiplu și neoplasmele plasmocitare înrudite.	12	12	30	54
1.8	Neoplasmele mieloid e, clasificarea. Leucemia mieloidă acută. Leucemia mieloidă cronică. Policitemia vera. Mielofibroza.	8	8	20	36
1.9	Neoplasmele histiocitare , varietățile, caracteristica morfologică.	2	2	5	9
1.10	Sindromul de coagulare intravasculară diseminată a sîngelui. Trombocitopenia. Coagulopatiile.	1	2	3	6

PA 7.5.1
PROGRAM DE INSTRUIRE
POSTUNIVERSITARĂ PRIN REZIDENȚIAT

RED:	04
DATA:	09.03.2016
PAG. 2/19	

1.11	Splenomegalia. Afecțiunile timusului : hiperplazia timică, timomul.	2	2	5	9
1.12	Particularitățile formulării diagnosticului anatomopatologic în afecțiunile sistemului hematopoietic.	1	-	2	3
1.13	Afecțiunile vaselor sanguine. Manifestările morfologice ale hipertensiunii arteriale. Arterioscleroza. Ateroscleroza, factorii de risc, mecanismele patogenetice, leziunile arterelor de diferit calibru, placa aterosclerotică complicată, manifestările clinice și complicațiile aterosclerozei. Aneurismele și disecțiile arterelor. Aneurismul aortei abdominale și toracice.	8	8	20	36
1.14	Vasculitele sisteme. Boala varicoasă a venelor, tromboflebita și flebotromboza. Limfangita și limfedemul. Tumorile vaselor sanguine și limfatice.	2	2	5	9
1.15	Afecțiunile inimii. Cardiopatia ischemică, clasificarea. Infarctul miocardic: definiția universală, cauzele nemijlocite, caracteristica morfologică, complicațiile și cauzele morții. Metodele de diagnostic al infarctului miocardic precoce. Cardiopatia ischemică cronică. Aneurismul cardiac acut și cronic. Moartea coronariană subită, substratul morfologic. Cardiopatia hipertensivă stângă și dreaptă (cordul pulmonar).	16	16	40	72
1.16	Cardiomiopatiile primare. Viciile cardiace congenitale. Valvulopatiile cardiace dobândite. Manifestările morfologice ale valvulopatiei cardiace compensate și decompensate. Insuficiența cardiacă stângă și dreaptă, manifestările morfologice. Endocardia infecțioasă și neinfecțioasă. Tumorile inimii primare și metastatice.	7	8	21	36
1.17	Particularitățile formulării diagnosticului anatomopatologic în afecțiunile c ardiovasculare.	1	-	2	3
1.18	Bolile reumatice , leziunile țesutului conjunctiv în bolile reumatice. Reumatismul: etiopatogeneza, formele clinico-morfologice. Reumocardita, endocardita, miocardita și pericardita, caracteristica lor morfologică, consecințele, complicațiile. Forma poliartritică, cerebrală și nodoasă a reumatismului. Artrita reumatoidă. Lupusul eritematos diseminat. Sclerodermia sistemică, dermatomiozita și poliarterita nodoasă, caracteristica morfologică.	6	4	8	18
1.19	Patologia sistemului respirator. Leziunile căilor respiratorii superioare, infecțiile acute, faringita și laringita, cancerul nazofaringian și laringian, polipii și papilomul laringian. Bronșita acută. Pneumoniile acute comunitare. Pneumonia lobară și bronhopneumonia, caracteristica morfologică, complicațiile pulmonare și extrapulmonare. Diagnosticul macro-microscopic și bacteriologic al pneumoniilor. Particularitățile pneumoniilor în dependență de agentul patogen. Pneumoniile comunitare atipice. Pneumoniile nosocomiale. Pneumoniile imunodeficitare. Pneumoniile fungice. Abcesul și gangrena pulmonară. Pneumonia	8	8	20	36

PA 7.5.1
PROGRAM DE INSTRUIRE
POSTUNIVERSITARĂ PRIN REZIDENȚIAT

RED:	04
DATA:	09.03.2016
PAG. 2/19	

	interstițială.				
1.20	Afecțiunile cronice nespecifice ale plămînilor, formele clinico-morfologice. Bronhopneumopatia cronică obstructivă. Bronșita cronică. Bronșiectaziile. Emfizemul pulmonar. Astmul bronșic. Pneumonia cronică. Bolile interstițiale cronice (restrictive) ale plămînilor. Sarcoidoza pulmonară. Carcinomul pulmonar: stările precanceroase, formele macro-microscopice, complicațiile, metastazarea, cauzele morții. Carcinomul bronhiolo-alveolar (adenocarcinomul in situ). Tumorile pulmonare neuroendocrine. Sindromul de detresă respiratorie la adult și copil. Patologia pleurei: pleureziile, tumori pleurale primare și secundare.	7	8	18	33
1.21	Particularitățile formulării diagnosticului anatomopatologic în afecțiunile sistemului circulator.	1	-	2	3
1.22	Infecțiile aerogene. Gripa, paragripa, infecția respiratorie sincițială și adeno-virotică: etiopatogeneza, morfopatologia, complicațiile și cauzele morții. Difteria: etio-patogeneza, leziunile morfologice locale și generale în difteria vestibulului faringian, amigdalelor și căilor respiratorii, complicațiile și cauzele morții.	2	2	5	9
1.23	Patologia sistemului gastro-intestinal. Tonzilita. Esofagitele. Esofagita de reflux. Esofagul Barrett. Carcinomul esofagian. Patologia stomacului. Gastrita acută și cronică: formele morfologice, consecințele, complicațiile. Clasificarea gastritei cronice. Metodele de diagnostic morfologic intravital al bolilor stomacului - gastroscopia, gastrobiopsia. Boala ulceroasă: caracteristica morfologică a eroziunilor, ulcerului gastric acut și cronic în perioada de acutizare și de remisiune. Complicațiile ulcerului cronic gastro-duodenal, cauzele morții.	6	6	42	54
1.24	Tumorile gastrice benigne și maligne. Polipii gastrici inflamatori și hiperplazici, adenoamele. Carcinomul gastric, clasificarea, caracteristica morfologică, metastazarea. Stările precanceroase. Tumorile carcinoide. Tumorile stromale (GIST), caracteristica morfologică. Limfomul gastric.	4	4	10	18
1.25	Bolile intestinului. Diverticuloza intestinului. Enterocolite infecțioase și neinfecțioase. Malabsorbția. Boala Crohn. Colita ulcerativă. Apendicita acută și cronică. Tumorile apendiculare, carcinoidul. Tumorile intestinale benigne și maligne. Polipii inflamatori și hiperplazici, adenoamele. Polipoza adenomatoasă familială. Carcinomul de colon. Tumorile stromale gastrointestinale (GIST). Peritonita: cauzele, varietățile, caracteristica morfologică, consecințele, complicațiile. Hemoroizii.	6	6	42	54
1.26	Particularitățile formulării diagnosticului anatomopatologic în afecțiunile sistemului	1	-	2	3

PA 7.5.1
PROGRAM DE INSTRUIRE
POSTUNIVERSITARĂ PRIN REZIDENȚIAT

RED: 04
DATA: 09.03.2016
PAG. 2/19

	gastrointestinal.				
1.27	Infecțiile intestinale. Febra tifoidă. Dizenteria. Holera. Etiologia, patogeniza, caracteristica morfologică, complicațiile și cauzele morții. Candidoza tractului digestiv.	3	2	4	9
	În total	132	129	405	666
2. Activitatea practică cotidiană conform Anexei 4 în secția Anatomie patologică / clinică de rezidențiat					666
În total anul de studii					1332 ore

PLANUL TEMATIC
de instruire postuniversitară a rezidenților
specialitatea Anatomie patologică (anul de studiu III)

Nr	Tema	Numărul de ore			
		Prelegeri	Seminare	Lecții practice	Total ore
1. PATOLOGIA SPECIALĂ (continuare)					
1.1	Patologia ficatului. Necroza masivă acută (insuficiența acută) a ficatului. Hepatita acută și cronică. Hepatita virală: etiopatogeneza, caracteristica morfologică, complicațiile, consecințele. Steatoza și steatohepatita alcoolică a ficatului. Steatoza non-alcoolică. Ciroza ficatului: pato-morfogeneza, caracteristica morfologică, modificările extrahepatice, complicațiile. Hipertensiunea portală. Splenomegalia. Sindromul hepato-renal și hepato-pulmonar. Bolile hepatice colestatice. Ciroza biliară primitivă. Colangita sclerozantă primitivă. Hemocromatoza ficatului. Boala Wilson. Tromboza venei hepatice și a venei porte.	12	12	48	72
1.2	Tumori benigne și maligne ale ficatului. Hiperplazia nodulară focală. Adenomul hepatic. Carcinomul hepatocelular: leziunile precursorare, formele macro- și microscopice, complicațiile. Rolul biopsiei în diagnosticul afecțiunilor ficatului, puncția ficatului.	4	2	12	18
1.3	Bolile vezicii biliare și ale căilor biliare extrahepatice. Litiaza biliară. Colecistita acută și cronică. Colangita acută și cronică. Ciroza biliară secundară. Carcinomul vezicii biliare și a căilor biliare extra-hepatice. Colangiocarcinomul.	3	4	8	15
1.4	Patologia pancreasului exocrin. Anomaliile de dezvoltare. Fibroza chistică. Pancreatita acută și cronică. Pseudochisturile pancreatice. Tumori pancreasului. Chistadenoamele seroase. Tumori chistice mucinoase. Carcinomul pancreasului: procesele precanceroase, formele macro- și microscopice, complicațiile, cauzele morții.	4	4	10	18
1.5	Particularitățile formulării diagnosticului anatomopatologic în afecțiunile ficatului, căilor biliare, pancreasului.	1	-	2	3
1.6	Patologia rinichilor. Glomerulopatiile. Sindromul	14	14	44	72

PA 7.5.1
PROGRAM DE INSTRUIRE
POSTUNIVERSITARĂ PRIN REZIDENȚIAT

RED:	04
DATA:	09.03.2016
PAG. 2/19	

	nefrotic. Nefropatia glomerulară cu leziuni minime. Glomeruloscleroza focală și segmentară. Nefropatia membranoasă. Sindromul nefritic. Glomerulonefrita acută poststreptococică. Glomerulonefrita rapid progresivă, caracteristica morfologică, complicațiile. Bolile tubulo-interstițiale ale rinichilor. Pielonefrita acută și cronică, morfopatologia, complicațiile, consecințele. Nefrita tubulo-interstițială. Nefropatia tubulară acută (necroza tubulară acută). Nefroscleroza (arterionefroscleroza). Leziunile rinichilor în hipertensiunea benignă și malignă. Polichistoza renală. Insuficiența renală cronică. Boala litiazică a rinichilor (nefrolietiaza). Hidronefroza. Tumorile rinichiului. Carcinomul renal, variantele histologice, caracteristica morfologică. Tumora Wilms. Importanța biopsiei renale în diagnostic.				
1.7	Afecțiunile vezicii urinare și căilor urinare. Cistitele, diverticulii vezicii urinare. Papilomul urotelial. Cancerul de vezică urinară, leziunile precursorare, caracteristica morfologică, stadializarea, complicațiile.	4	4	10	18
1.8	Patologia sistemului endocrin. Tumorile hipofizei, adenoamele. Prolactinoamele. Adenoamele cu celule somatotrope. Adenoamele cu celule corticotrope. Tiroiditele. Tiroidita limfocitară acută și subacută. Gușa difuză și multinodulară. Boala Graves: etiopatogeneza, particularitățile clinico-morfologice, complicațiile. Tumorile benigne și maligne ale tiroidei. Adenoamele și carcinoamele tiroidiene, variantele histologice. Patologia glandelor paratiroidice: adenoamele, hiperplazia, carcinomul. Diabetul zaharat: etiologia, patogeneza, morfopatologia, complicațiile și cauzele morții. Tumorile pancreasului endocrin, insulinoamele. Patologia glandelor corticosuprenale: insuficiența adrenocorticală acută primară (sindromul Waterhouse-Friderichsen), insuficiența cronică primară (boala Addison). Tumorile suprarenalelor: adenoamele adrenocorticale, feocromocitomul. Sindroamele de neoplazii endocrine multiple.	16	16	40	72
1.9	Patologia sistemului genital masculin. Patologia testiculului și epididimului: criptorhidismul și atrofia testiculară, epididimita și orhita. Tumorile testiculare: seminoamele, carcinoamele embrionare, teratoamele, coriocarcinoamele, tumorile de sac vitelin. Afecțiunile prostatei: prostatita, hiperplazia nodulară, carcinomul, caracteristica macro-microscopică, complicațiile, metastazarea. Ginecomastia. Afecțiunile penisului: inflamații, tumori.	8	8	47	63
1.10	Bolile infecțioase cu transmitere sexuală.	2	2	5	9

PA 7.5.1
PROGRAM DE INSTRUIRE
POSTUNIVERSITARĂ PRIN REZIDENȚIAT

RED: 04
DATA: 09.03.2016
PAG. 2/19

	Sifilisul: etiopatogeneza, stadiile. Morfopatologia sifilisului primar și secundar, consecințele. Sifilisul terțiar. Sifilisul congenital. Gonoreea, uretrita și cervicita negonococică, trichomoniaza, herpes simplex genital, infecția cu virusul papilloma uman, caracteristica morfologică.				
1.11	Patologia sistemului genital feminin. Patologia corpului uterin. Hiperplazia glandulară a endometriului. Polipoza endometrială. Endometrita acută și cronică. Adenomioza, endometrioza. Tumorile benigne și maligne ale corpului uterin. Leiomiomul și leiomiosarcomul uterin. Carcinomul corpului uterin: stările precanceroase, formele macro- microscopice, complicațiile, metastazarea. Patologia colului uterin. Endocervicoza. Polipii endocervicali. Endocervicita. Neoplazia intraepitelială cervicală. Carcinomul de col uterin: stările precanceroase, formele macro- microscopice, complicațiile, metastazarea. Patologia trompei uterine. Salpingita, tumorile. Patologia ovarului. Ooforita. Chisturile ovariene. Tumorile benigne și maligne ale ovarului: varietățile, histogeneza, caracteristica morfologică, complicațiile.	24	20	82	126
1.12	Patologia sarcinii și lăuziei. Toxicoză gravidică (gestoza): etiopatogeneza, caracteristica morfologică a eclampsiei, cauzele morții. Sarcina extrauterină, avortul spontan, polipul placentar și infecția puerperală a uterului. Patologia placentei. Boala trofoblastică gestațională. Mola hidatiformă și coriocarcinomul, caracteristica lor morfologică.	3	2	10	15
1.13	Particularitățile formulării diagnosticului anatomopatologic în afecțiunile sistemului genital masculin și feminin.	1	-	2	3
	În total	96	88	320	504
2. CITOPATOLOGIA					
2.1	Citopatologia: scopurile, sarcinile, avantajele. Varietățile investigațiilor citopatologice. Metodele de colectare a materialului citologic. Fixarea materialului, principiile de pregătire a pieselor, tehnicile tradiționale de colorare, metodele histochemice în practica citologică. Metodele de identificare a microorganismelor în piesele citologice. Controlul calității în activitatea laboratorului citopatologic.	6	6	24	36
2.2	Citologia exfoliativă , domeniile de aplicare: 1) tractul genital feminin, 2) tractul respirator, 3) căile urinare, 4) efuziuni (pleurale, peritoneale, pericardice), 5) alte fluide (lichidul cefalorahidian, lichid sinovial). Citologia abrazivă (periajul) și tehnici de lavaj , domeniile de aplicare: 1) tractul genital feminin, 2) colecții și lavaje peritoneale, 3) tractul respirator, 4) cavitatea orală și organe adiacente, 5) căile	6	6	24	36

PA 7.5.1
PROGRAM DE INSTRUIRE
POSTUNIVERSITARĂ PRIN REZIDENȚIAT

RED: 04
DATA: 09.03.2016
PAG. 2/19

	urinare, 6) tractul gastrointestinal, 7) ducturi biliare și pancreatice.				
2.3	Puncția aspirativă cu ac fin (FNA): principiile generale, tehnica puncției FNA. Puncția aspirativă fină ecoghidată endoscopic, indicații și contraindicații, rolul în citodiagnosticul tumorilor.	4	4	10	18
2.4	Citologia cervico-vaginală. Tehnica convențională și tehnica citologiei în mediul lichid. Testul Papanicolaou, avantajele. Caracteristica elementelor celulare ale uterului și vaginului. Zona de joncțiune endocervix/ectocervix, zona de transformare a colului uterin. Tipurile celulare principale în frotiul cervico-vaginal. Citograma normală. Diagnosticul citologic hormonal în frotiuri vaginale. Microflora normală a vaginului și colului uterin.	4	4	10	18
2.5	Clasificarea histologică și citologică a afecțiunilor colului uterin și vaginului. Leziunile benigne ale epitelului cervical. Inflamația. Displazia. Koilocitoza, caracteristica citomorfologică. Criteriile de diagnostic citopatologic al LSIL, HSIL, carcinomului in situ, diagnosticul diferențial. Sistemul Bethesda de raportare a rezultatelor frotiului cervico-vaginal, 2001. Screening-ul citologic al cancerului de col uterin.	10	10	34	54
2.6	Citodiagnosticul afecțiunilor sistemului respirator, examenul citologic al sputei și lavajului bronhoalveolar. Epiteliul normal al căilor respiratorii. Modificările reactive ale celulelor epitelului bronhial, bronhiolar, alveolar. Diagnosticul citologic al modificărilor precanceroase ale epitelului căilor respiratorii, a carcinomului in situ, tumorilor epiteliale maligne, carcinomului epidermoid, al adenocarcinomului, carcinomului pulmonar microcelular.	10	10	34	54
	În total				216
3. Activitatea practică cotidiană conform Anexei 4 în secția Anatomie patologică / clinică de rezidențiat					720
În total anul de studii					1440 ore

PLANUL TEMATIC
de instruire postuniversitară a rezidenților
specialitatea Anatomie patologică (anul de studiu IV)

Nr	Tema	Numărul de ore			
		Prelegeri	Seminare	Lecții practice	În total
1. PATOLOGIA SPECIALĂ (continuare)					
1.1	Patologia glandei mamare. Mastopatia fibro-chistică non-proliferativă și proliferativă. Mastita acută și cronică, steatonecroza. Tumorile mamare	10	10	34	54

PA 7.5.1
PROGRAM DE INSTRUIRE
POSTUNIVERSITARĂ PRIN REZIDENȚIAT

RED:	04
DATA:	09.03.2016
PAG. 2/19	

	benigne: fibroadenomul, tumora phylloides, papilomul intraductal. Carcinomul de glandă mamară: stările precanceroase, clasificarea, formele macro-microscopice, complicațiile, metastazarea.				
1.2	Patologia pielii. Leziunile elementare macro-microscopice particulare pielii. Dermatozele inflamatorii acute și. Dermatozele infecțioase. Leziunile buloase (veziculoase) ale pielii. Tumorile benigne și maligne ale pielii. Leziunile premaligne. Clasificarea histologică a tumorilor cutanate. Cancerul bazocelular. Tumorile melanocitare benigne și maligne (nevii, melanoamele). Manifestările dermatopatologice în afecțiunile sistemice.	6	6	24	36
1.3	Patologia sistemului locomotor. Patologia oaselor, anomaliile de dezvoltare. Leziunile distrofice: osteoporoza, boala Paget, rahitismul și osteodistrofia paratiroidiană. Traumatismele (fracturile) oaselor. Osteonecroza (necroza avasculară). Leziunile inflamatorii: osteomielita piogenă, tuberculoza osteoarticulară, afectarea oaselor în sifilis. Tumorile osoase osteoformatoare, formatoare de cartilaj, fibroase și fibroosoase. Afecțiunile articulațiilor: procese distrofice, inflamatorii, patologia meniscurilor și discurilor intervertebrale. Osteoartroza. Leziunile articulațiilor în artrita reumatoidă și gută. Patologia mușchilor scheletici: distrofia musculară Duchenne și distrofia musculară Becker. Miopatiile inflamatorii și toxice.	10	10	34	54
1.4	Patologia nervilor periferici. Leziunile degenerative ale nervilor (degenerarea axonală, degenerarea Walleriană, demielinizarea segmentară). Neuropatiile periferice (poliradiculoneurita ascendentă acută, neuropatia diabetică, paraneoplastică, toxică, etc.). Tumorile nervilor și ganglionilor periferici și a paraganglionilor. Bolile joncțiunii neuromusculare, miastenia gravis.	6	6	6	18
1.5	Patologia sistemului nervos central. Anomaliile de dezvoltare. Bolile neurodegenerative: boala Alzheimer, boala Parkinson, scleroza amiotrofică laterală, boala Huntington, leziunile morfologice ale creierului și măduvei spinării, complicațiile. Bolile demielinizante: scleroza multiplă, leucodistrofiile. Tumorile neuroectodermale ale sistemului nervos central: gliomele, tumorile neuronale, neoplasmele embrionare, meningioamele. Tumorile metastatice.	6	4	26	36
1.6	Bolile cerebrovasculare: clasificarea, caracteristica morfologică a ictusului ischemic și a ictusului hemoragic, complicațiile, cauzele decesului. Encefalopatia hipertensivă.	6	4	8	18
1.7	Boli infecțioase cu afectarea sistemului nervos.	2	4	12	18

PA 7.5.1
PROGRAM DE INSTRUIRE
POSTUNIVERSITARĂ PRIN REZIDENȚIAT

RED:	04
DATA:	09.03.2016
PAG. 2/19	

	Meningitele acute bacteriene și virale. Infecția meningococică. Meningoencefalite bacteriene cronice: tuberculoza, neurosifilisul. Abcesele cerebrale. Encefalita virală: virusul rabiei, poliomielitei, herpesvirusul, virusul imunodeficienței umane, citomegalovirusul. Encefalita fungică. Toxoplasmoza cerebrală.				
1.8	Bolile infecțioase cu localizări variate. Caracteristica morfologică generală a procesului infecțios, modificările sistemului imun. Patomorfoza bolilor infecțioase. Tuberculoza: etiopatogeneza, clasificarea. Morfopatologia tuberculozei primare și secundare, variantele, caracteristica morfologică, complicațiile, consecințele. Tifosul exantematic epidemic. Scarlatina. Antraxul. Micozele: actinomicoza, candidoza, blastomicoza, aspergiloza, histoplasmoza. Infecțiile cauzate de protozoare: malaria, amibiatoza intestinală, balantidioza. Infestațiile helmintice: echinococoza, cisticercoza, trichineloză, schistosomiatoza. Encefalita acariană. Sepsisul: etiologia, patogeneza, clasificarea, morfopatologia, leziunile morfologice locale și generale.	14	6	34	54
1.9	Bolile profesionale. Pneumoconiozele: silicoza și silicatozele, metaloconiozele. Boala chesonierilor. Afecțiunile cauzate de acțiunea zgomotului de producție, vibrațiilor, undelor electromagnetice, radiației ionizante.	2	4	12	18
1.10	Patologia pediatrică. Patologia prenatală. Gametopatiile, blastopatiile, embriopatiile, fetopatiile infecțioase și neinfecțioase. Viciile de dezvoltare. Patologia perinatală. Prematuritatea și supramaturitatea. Asfixia nou-născutului, pneumopatiile (atelectazia, membranele hialine) și pneumoniile nou-născutului, caracteristica lor morfologică. Traumatismul obstetrical. Boala hemolitică a nou-născutului. Infecțiile infantile: varicela, parotidita epidemică, tusea convulsivă, colinfecția intestinală, infecția intestinală stafilococică, septicemia ombilicală.	6	6	42	54
1.11	Tumorile la copii. Tumorile disontogenetice. Tumori din țesuturi cambiale și embrionare. Tumori la copii, care se dezvoltă după tipul tumorilor la adulți.	6	6	6	18
1.12	Afecțiunile ochiului.	3	2	4	9
1.13	Afecțiunile sistemului oto-rino-laringologic.	3	2	4	9
1.14	Afecțiuni, cauzate de factorii de mediu și alimentari. Acțiunea agenților chimici, a poluării aerului, consumului de tutun și alcool, efectele nocive ale medicamentelor și drogurilor. Leziunile cauzate de agenți fizici. Rolul factorului alimentar	6	6	6	18

PA 7.5.1
PROGRAM DE INSTRUIRE
POSTUNIVERSITARĂ PRIN REZIDENȚIAT

RED: 04
DATA: 09.03.2016
PAG. 2/19

	în diferite afecțiuni: malnutriția, kwashiorkor, carențele de vitamine, obezitatea.				
1.15	Imunohistochimie: tehnici, metodici, interpretare. Rolul în diagnosticul tumorilor.	10	10	52	72
	În total	96	86	304	486

2. CITOPATOLOGIA (continuare)

2.1	Citodiagnosticul afecțiunilor tractului digestiv. Compoziția celulară a mucoasei cavității orale. Elementele celulare ale mucoasei gastrice și intestinale în condiții normale. Diagnosticul citologic al proceselor benigne și a tumorilor maligne ale stomacului și intestinului, ale ficatului și al carcinomului hepatic hepatocelular și colangiocelular.	10	10	34	54
2.2	Citodiagnosticul afecțiunilor glandei tiroide. Tipurile celulare epiteliale principale ale glandei tiroide. Clasificarea modificărilor celulelor epiteliale și a structurilor tiroidiene. Diagnosticul citologic al afecțiunilor netumorale ale glandei tiroide: gușii coloide, gușii tireotoxice, tireoiditelor. Diagnosticul tumorilor foliculare și a carcinomului papilar. Biopsia FNA a glandei tiroide.	10	10	34	54
2.3	Diagnosticul citologic al afecțiunilor glandei mamare. Colectarea și prelucrarea materialului citologic. Elementele celulare în leziunile benigne, procesele inflamatorii, leziunile proliferative. Citodiagnosticul tumorilor mamare benigne, neoplaziei intraepiteliale, carcinomului.	10	10	34	54
2.4	Citodiagnosticul afecțiunilor sistemului urogenital. Citograma normală a vezicii urinare. Metaplazia epidermoidă. Malacoplazia. Procesele inflamatorii. Diagnosticul citologic al tumorilor maligne ale vezicii urinare. Citodiagnosticul tumorilor renale benigne și maligne. Criteriile citologice ale hiperplaziei prostatei, prostatitei, tumorilor benigne, carcinomului de prostată.	10	10	34	54
2.5	Citodiagnosticul afecțiunilor pielii. Elementele celulare ale pielii. Modificările formei și dimensiunilor celulelor în diferite procese patologice. Elementele celulare ale plăgilor, ulcerațiilor cronice, tumorilor epiteliale și formațiunilor pseudotumorale ale pielii. Diagnosticul citologic al tumorilor glandelor sudoripare, sebacee, foliculului pilos și a țesuturilor moi ale pielii.	6	4	26	36
2.6	Examenul citologic al ganglionilor limfatici. Morfologia elementelor celulare ale limfoganglionilor. Colectarea și prelucrarea materialului pentru examenul citologic. Citograma ganglionului limfatic în diferite procese patologice, limfadenopatiile reactive, limfadenita acută, limfadenita tuberculoasă. Citograma în leziunile tumorale ale limfoganglionilor. Citodiagnosticul limfoamelor și leucozelor.	10	10	34	54

PA 7.5.1
PROGRAM DE INSTRUIRE
POSTUNIVERSITARĂ PRIN REZIDENȚIAT

RED:	04
DATA:	09.03.2016
PAG. 2/19	

2.7	Citodiagnosticul revărsatelor pleurale, peritoneale și pericardice. Lichidele cavităților seroase, cerințele pentru obținerea unui material calitativ. Caracteristica citologică a transsudatului și exsudatului, examenul microscopic. Lichidul pleural, pericardial și peritoneal (ascitic), colectarea materialului și procesarea lui, examenul citologic. Citologia urinară. Metodele de recoltare și prelucrare a materialului citologic urinar. Citologia lichidului cefalorahidian. Citologia intraoperatorie.	4	2	12	18
	În total	60	56	208	324
3. Activitatea practică cotidiană conform Anexei 4 în secția Anatomie patologică / clinică de rezidențiat					810
<i>În total anul de studii</i>					<i>1620 ore</i>

PA 7.5.1
PROGRAM DE INSTRUIRE
POSTUNIVERSITARĂ PRIN REZIDENȚIAT

RED:	04
DATA:	09.03.2016
PAG. 2/19	

***IV. Descrierea desfășurată propriu zisă a Programei de instruire
postuniversitară prin rezidențiat la disciplina Anatomie
patologică:***

Modulul de ANATOMIE PATOLOGICĂ

Anatomia patologică: obiectivele, conținutul și sarcinile principale, metodele de studiu. Istoricul catedrei de morfopatologie și al serviciului anatomopatologic în Republica Moldova.

Autopsia anatomopatologică. Regulile de efectuare a autopsiei, tehnicile generale de autopsiere.

Cerințele privitor la perfectarea fișei medicale a bolnavului de staționar și alte documente medicale.

Particularitățile autopsiei cadavrelor în diverse maladii de profil terapeutic, chirurgical, obstetrical și a.

Autopsia nou-născuților și născuților morți.

Tehnici speciale de autopsie: deschiderea măduvei spinării și a cavităților paranazale, urechii medii, scoaterea hipofizei și a.

Particularitățile autopsiei în infecțiile periculoase.

Metode speciale de diagnostic în cursul autopsiei: proba pentru embolia aeriană și grăsoasă, proba la pneumotorax, autopsia în caz de suspectare a tromboemboliei arterei pulmonare, proba macroscopică la amiloid, tehnicile de diagnostic al stadiului precoce al infarctului miocardic. Prepararea frotiurilor și recoltarea materialului cadaveric pentru examen bacteriologic.

Protocolul de autopsie, părțile componente. Elaborarea diagnosticului anatomopatologic postmortem, concluziei tanatologice, completarea Certificatului medical constatator al decesului.

Diagnosticul anatomopatologic: a) boala principală; b) complicațiile bolii principale; c) bolile concomitente; d) boala principală combinată, variantele: boli concurente, asociate, de fond.

Epicriza clinico-anatomopatologică. Confruntarea diagnosticului clinic și morfopatologic. Divergențele de diagnostic, erorile medicale, cauzele lor. Patologia iatrogenă. Patomorfoza bolilor.

Clasificarea Internațională a maladiilor. Sistemul DRG.

Conferințele clinico-anatomice. Comisia curativă de control.

Investigația materialului biopsic și postoperator. Regulile de recoltare a materialului biopsic și operator pentru examen histologic și de transmitere în laboratorul histopatologic. Recepționarea biopsiilor și perfectarea documentației respective.

Examenul macroscopic, descrierea, secționarea, orientarea materialului operator, biopsic, inclusiv a biopsiilor endoscopice, punctatelor, raclatelor. Fixarea, procesarea histologică a materialului tisular secționat, includerea în parafină (celoidină). Biopsiile extemporanee.

Executarea secțiunilor histologice, metodele uzuale de colorare. Metodele de decalcare a țesutului osos.

Prepararea fixatorilor, reactivilor chimici și coloranților principali, folosiți în laboratorul histopatologic.

PA 7.5.1

PROGRAM DE INSTRUIRE POSTUNIVERSITARĂ PRIN REZIDENȚIAT

RED:

04

DATA:

09.03.2016

PAG. 2/19

Metodele de colorație histologică și reacțiile histochemice principale: hematoxină-eozină, picrofuxină van Gieson, pentru lipide, fibrele elastice, fier, glucide, glicogen, glicozaminglicane, amiloid, mucus etc. Metodele de colorație pentru depistarea bacteriilor și fungilor în piesele histologice.

Principiile de descriere a preparatelor histologice, diagnosticul histopatologic. Metodele histochemice, imunohistochemice, de microscopie electronică și luminescentă.

Macro- și microfotografierea în practica anatomopatologică.

Executarea preparatelor anatomice de muzeu.

Documentația secției de anatomie patologică.

Protecția muncii în activitatea secției de anatomie patologică.

PATOLOGIA GENERALĂ

Patologia celulară. Noțiunea de leziune, cauzele, mecanismele pato- și morfogenetice, clasificarea. Leziunile celulare și extracelulare (*distrofiile*) reversibile și ireversibile: hialinoza intracelulară, distrofia hidropică, steatoza, lipomatoza, intumescența mucoidă și fibrinoidă, hialinoza vaselor și a țesutului conjunctiv - caracteristica macro- și microscopică, metodele de diagnostic, manifestările clinice, consecințele. Necroza și apoptoza. Pigmentațiile endogene. Calcinoza patologică. Calculogeneza.

Moartea organismului, modificările postmortem, caracteristica lor morfologică.

Tulburările circulației sanguine și limfatice. Hiperemia arterială și venoasă. Insuficiența cardiacă stângă, dreaptă și globală, manifestările morfologice. Leziunile organelor și țesuturilor în staza venoasă cronică. Ischemia acută și cronică. Infarctul, varietățile, mecanismele de dezvoltare, evoluția, consecințele. Hemoragia. Plasmoragia. Tromboza: factorii locali și generali ai trombogenezii, structura trombilor, evoluția lor, consecințele. Embolia: varietățile, tromboembolia arterei pulmonare, embolia aeriană, celulară, lipidică, bacteriană. Sindromul tromboembolic. Coagulopatiile. Sindromul de coagulare intravasculară diseminată a sîngelui. Șocul. Tulburările circulației limfatice. Limfedemul. Limforagia. Dereglările conținutului de lichid tisular. Edemul. Exicoza.

Inflamația acută și cronică. Inflamația, stadiile, clasificarea anatomo-clinică, terminologia. Modificările vasculare și celulare în procesul inflamator, semnele clinice. Inflamația acută, varietățile. Caracteristica morfologică a inflamației seroase, fibrinoase, purulente, catarale, hemoragice. Inflamația cronică, substratul morfologic, clasificarea. Inflamația granulomatoasă, structura granuloamelor nespecifice, varietățile, evoluția lor, consecințele. Inflamația granulomatoasă specifică: structura granulomului tuberculos, sifilitic, lepros, rinoscleromatos. Inflamația interstițială și polipoasă.

Procesele adaptiv-compensatoare. Vindecarea plăgilor. Regenerarea reparativă, variantele, evoluția, rolul elementelor celulare, factorilor de creștere și angiogenezei în procesele reparative. Regenerarea patologică, cauzele, manifestările morfologice. Hipertrofia și hiperplazia. Atrofia. Metaplazia. Displazia. Organizarea, încapsularea, fibroza și scleroza. Vindecarea plăgilor.

Imunopatologia (imunopatiile). Tipurile de răspuns imun. Modificările morfologice ale organelor sistemului imun în stimularea antigenică. Răspunsul imun excesiv, reacțiile de hipersensibilizare, mecanismele patogenetice, morfologia, implicări clinice. Bolile autoimune organo-specifice și sistemice (non-organo-specifice), mecanismele autoimunizării, manifestările clinico-morfologice. Reacțiile de respingere a transplantului, reacția supraacută, acută și cronică, morfologia. Sindroamele de imunodeficiență primare și secundare. SIDA, etiologia, patogeniza, stadiile evolutive, modificările morfologice,

PA 7.5.1

PROGRAM DE INSTRUIRE POSTUNIVERSITARĂ PRIN REZIDENȚIAT

RED:

04

DATA:

09.03.2016

PAG. 2/19

complicațiile. Amiloidoza, mecanismele patogenetice, variantele biochimice, clasificarea, localizarea depozitelor amiloidice în organe, metodele de diagnostic.

Boli genetice. Boli cauzate de mutații în proteinele structurale: sindromul Marfan, sindromul Ehlers-Danlos. Boli cauzate de mutații în proteinele receptor: hipercolesterolemia familială (hiperlipoproteidemia tip ii). Enzimopatiile ereditare (tezurismozele): cistinoza, tirozinoza, fenilcetonuria, alcaptonuria, bolile de stocaj lizozomal (lipidozele sistemice, glicogenozele, mucopolizaharidozele). Boli cauzate de mutații în proteinele care reglează creșterea celulară: asociate cu defecte ale proteinelor ce reglează creșterea celulară: neurofibromatoza tip 1 și 2, polipoza familială de colon, neoplazia endocrină multiplă. Rolul investigațiilor genetice moleculare moderne în diagnosticul bolilor.

Neoplazia. Noțiunea de neoplazie (blastom). Nomenclatura tumorilor, clasificarea histogenetică. Teoriile carcinogenezei: chimică, fizică, virotică. Proto-oncogenele și oncogenele celulare. Leziunile precanceroase. Caracteristica generală a tumorilor benigne și maligne, criteriile de malignitate. Structura tumorilor, aspecte microscopice, creșterea, metastazarea și recidivarea tumorilor. Tumorile epiteliale benigne (papilomul, adenomul). Tumorile epiteliale maligne fără localizare specifică. Clasificarea histologică a cancerului. Clasificarea TNM a tumorilor maligne. Clasificarea tumorilor maligne după gradul histopatologic de diferențiere și stadializarea lor. Noțiunea de displazie, carcinom "in situ", cancer precoce. Complicațiile locale și generale ale tumorilor. Sindroamele paraneoplazice. Rolul metodelor morfologice (biopsiei) în diagnosticul și tratamentul tumorilor. Markerii tumorali.

Tumorile mezenchimale. Tumorile benigne ale țesuturilor moi, țesutului osos și cartilaginous. Tumorile mezenchimale maligne (sarcoamele).

Tumorile țesutului melanopoietic benigne și maligne.

PATOLOGIA SPECIALĂ (sistemică)

Patologia sistemului hematopoietic. Anemiile, clasificarea. Anemiile posthemoragice, feredeficitare, vitamina B₁₂-acid folic-deficitare (Addison-Biermer), hemolitice: etiologia, patogeneza, anatomia patologică. Trombocitopeniile și trombocito-patiile.

Afecțiunile tumorale ale sistemului hematopoietic. Caracteristica morfopatologică generală a leucozelor, metodele morfologice de diagnostic, complicațiile, cauzele morții. Leucozele acute: varietățile, caracteristica morfologică. Leucoza mieloidă cronică, leucoza limfoidă cronică, mielomul multiplu (plasmocitomul): caracteristica morfologică, complicațiile, cauzele morții.

Limfoamele, clasificarea, caracteristica generală. Limfomul Hodgkin: caracteristica generală, leziunile limfoganglionilor și splinei, formele clinico-morfologice, complicațiile. Limfomul non-Hodgkin: caracteristica generală, localizarea, formele clinico-morfologice, complicațiile. Patologia netumorală a ganglionilor limfatici: limfadenitele nespecifice acute și cronice. Patologia splinei, splenomegalia.

Patologia timusului, timomul.

Patologia sistemului cardiovascular. Ateroscleroza: factorii etiologici, teoriile contemporane ale patogenezei aterosclerozei, formele clinico-morfologice. Stadiile macro- și microscopice ale aterosclerozei, caracteristica lor morfologică, placa aterosclerotică complicată. Ateroscleroza aortei, arterelor cerebrale, membrelor inferioare, rinichilor și intestinului: localizarea leziunilor, complicațiile cauzate de insuficiența acută și cronică a circulației arteriale. Anevrismul aortei, varietățile, complicațiile.

Hipertensiunea arterială esențială: caracteristica generală, factorii etiopatogenetici, stadiile, caracteristica lor morfologică. Modificările arteriolelor, arterelor de calibru mic, mare și

PA 7.5.1

PROGRAM DE INSTRUIRE POSTUNIVERSITARĂ PRIN REZIDENȚIAT

RED:

04

DATA:

09.03.2016

PAG. 2/19

mediu în hipertensiunea arterială. Morfologia crizei hipertensive. Patologia inimii în hipertensiunea arterială. Formele clinico-morfologice ale hipertensiunii arteriale esențiale, complicațiile. Hipertensiunea arterială malignă, manifestările morfologice.

Cardiopatia ischemică, clasificarea. Distrofia ischemică a miocardului, caracteristica morfologică, metodele de diagnostic. Infarctul miocardic: definiția universală, cauzele nemijlocite, caracteristica infarctului miocardic acut, recidivant și repetat, stadiile. Complicațiile și cauzele morții în infarctul miocardic. Cardiopatia ischemică cronică. Anevrismul cardiac acut și cronic.

Cardiomiopatiile primare (dilatativă, hipertrofică, restrictivă, displazia aritmogenă a ventriculului drept): etiologia, morfologia, complicațiile.

Viciile cardiace congenitale, diagnosticul macroscopic.

Vasculitele sistemice: boala Takayasu, granulomatoza Wegener, trombangita obliterantă (boala Buerger). Patologia venelor: tromboflebite, flebotromboze. Boala varicoasă.

Bolile cerebrovasculare, interrelațiile cu ateroscleroza și hipertensiunea arterială, etiologia, patogeneza.

Bolile reumatice. Bolile reumatice: semnele comune, localizarea preponderentă a leziunilor, imunopatologia. Stadiile evoluției bolilor reumatice și caracteristica lor morfologică. Reumatismul: etiopatogeneza, formele clinico-morfologice, complicațiile și cauzele morții. Endocardita reumatică: formele, caracteristica morfologică, complicațiile, consecințele. Miocardita și pericardita reumatică, caracteristica lor morfologică, consecințele, complicațiile. Forma poliartritică, cerebrală și nodoasă a reumatismului, caracteristica morfologică, consecințele. Artrita reumatoidă: localizarea leziunilor, stadiile, complicațiile, cauzele morții. Lupusul eritematos diseminat: leziunile morfologice caracteristice, complicațiile, cauzele morții. Sclerodermia sistemică, dermatomiozita și poliarterita nodoasă: anatomia patologică, complicațiile.

Valvulopatiile cardiace dobândite: cauzele, varietățile, modificările aparatului valvular. Manifestările morfologice ale valvulopatiei cardiace compensate și decompensate.

Patologia sistemului respirator. Leziunile căilor respiratorii superioare, infecțiile acute, rinita, sinuzita, faringita, tonsilita, laringita. Tumorile nasului, sinusurilor paranasale și rinofaringelui. Cancerul nazofaringian și laringian, polipii și papilomul laringian. Bronșita acută: etiologia, patogeneza, morfopatologia, complicațiile. Pneumonia francă lobară: etiologia, patogeneza, stadiile, caracteristica lor morfologică. Pneumonia focală: mecanismele dezvoltării, clasificarea, caracteristica morfologică. Complicațiile pulmonare și extrapulmonare ale pneumoniilor, cauzele morții. Criteriile distinctive (diferențiale) ale bronhopneumoniilor comparativ cu pneumonia francă lobară. Particularitățile morfologice ale bronhopneumoniilor stafilococice, streptococice și virotice. Diagnosticul macroscopic, microscopic și bacteriologic al pneumoniilor de diversă etiologie.

Abcesul și gangrena pulmonară. Pneumonia interstițială.

Afectiunile cronice nespecifice ale plămânilor: formele clinico-morfologice, mecanismele dezvoltării, complicațiile pulmonare și extrapulmonare, cauzele morții. Bronhopneumopatia cronică obstructivă. Bronșita cronică. Bronșiectaziile. Emfizemul pulmonar: varietățile, cauzele, caracteristica morfologică, complicațiile, consecințele. Astmul bronșic. Pneumonia cronică. Bolile interstițiale ale plămânilor: stadiile leziunilor morfologice și caracteristica lor, complicațiile. Cardiopatia pulmonară (cordul pulmonar). Cancerul pulmonar: stările precanceroase, varietățile după localizare, caracterul creșterii, formele macro- și microscopice, complicațiile pulmonare și extrapulmonare, metastazarea, cauzele morții. Carcinomul bronhiolo-alveolar, tumori pulmonare neuroendocrine.

Sindromul de detresă respiratorie la adult și copil.

PA 7.5.1

PROGRAM DE INSTRUIRE POSTUNIVERSITARĂ PRIN REZIDENȚIAT

RED:

04

DATA:

09.03.2016

PAG. 2/19

Patologia pleurei: pleureziile, tumori pleurale primare și secundare.

Infecțiile aerogene. Gripa, paragripa, infecția respiratorie sincițială și adeno-virotică: etiopatogeneza, morfopatologia, complicațiile și cauzele morții. Difteria: etiopatogeneza, caracteristica leziunilor morfologice locale și generale în difteria vestibulului faringian, amigdalelor și cailor respiratorii, complicațiile și cauzele morții.

Patologia sistemului gastro-intestinal. Tonzilita: formele clinico-morfologice, complicațiile locale și generale. Esofagitele. Cancerul esofagian: localizarea, stările precanceroase, formele macro- și microscopice, complicațiile.

Patologia stomacului. Gastrita acută și cronică: etiopatogeneza, formele morfologice, caracteristica lor, consecințele, complicațiile. Metodele de diagnostic morfologic intravital al bolilor stomacului - gastroscopia, gastrobiopsia. Boala ulceroasă: etiologia, patogeneza, caracteristica morfologică a eroziunilor, ulcerului gastric acut și cronic în perioada de acutizare și de remisie. Complicațiile ulcerului cronic gastro-duodenal, cauzele morții. Tumorile gastrice benigne și maligne. Cancerul gastric: stările de precancer, clasificarea, caracteristica macro- și microscopice, complicațiile, metastazarea, cauzele morții.

Bolile intestinului. Enterocolite infecțioase și neinfecțioase. Sindromul de malabsorbție. Boala Crohn. Colita ulceroasă nespecifică. Apendicita acută și cronică: etiologia, patogeneza, caracteristica morfologică, complicațiile, cauzele morții. Tumorile apendiculare, carcinoidul. Tumorile intestinale benigne și maligne. Cancerul de colon. Tumorile stromale gastrointestinale (GIST).

Peritonita: cauzele, varietățile, caracteristica morfologică, consecințele, complicațiile.

Infecțiile intestinale. Febra tifoidă. Dizenteria. Holera. Etiologia, patogeneza, caracteristica morfologică, complicațiile și cauzele morții. Candidoza tractului digestiv.

Patologia ficatului și pancreasului. Necroza masivă acută (distrofia toxică) a ficatului. Distrofia lipidică a ficatului (steatoza). Hepatita primară și secundară. Hepatita virotică: etiopatogeneza, clasificarea, caracteristica morfologică, complicațiile, consecințele. Hepatita alcoolică. Ciroza ficatului: cauzele, caracteristica generală a pato- și morfogenezei, clasificarea, caracteristica morfologică, modificările extrahepatice, complicațiile, cauzele de deces. Tumorile benigne și maligne ale ficatului. Cancerul hepatic: stările precanceroase, histogeneza, formele macro- și microscopice, complicațiile, cauzele morții. Rolul biopsiei în diagnosticul afecțiunilor ficatului. Colangita acută și cronică. Colecistita acută și cronică. Colelitiaza. Carcinomul vezicii biliare și a căilor biliare extra-hepatice.

Patologia pancreasului exocrin. Pancreatita acută (pancreonecroza) și cronică. Fibroza chistică. Cancerul pancreasului: procesele precanceroase, formele macro- și microscopice, complicațiile, cauzele morții.

Patologia rinichilor și căilor urinare. Glomerulonefrita: etiologia, patogeneza, clasificarea după etiologie, topografia procesului, caracterul inflamatiei, extindere și evoluție. Simptomele clinice renale și extrarenale ale glomerulonefritei. Caracteristica morfologică a glomerulonefritei acute, subacute (rapid progresive) și cronice, complicațiile, cauzele morții. Sindromul nefrotic. Amiloidoza renală. Insuficiența renală acută (nefroza necrotică). Nefrita tubulo-interstițială. Pielonefrita: etiopatogeneza, morfopatologia, complicațiile, consecințele. Boala litiazică a rinichilor (nefrolitiaza). Nefroscleroza. Insuficiența renală cronică. Tumorile rinichiului și căilor urinare. Cancerul rinichiului și bazinetului renal: histogeneza, variantele, particularitățile morfologice, complicațiile, metastazarea. Importanța biopsiei renale în diagnostic.

Patologia sistemului endocrin. Tumorile hipofizei, adenoamele. Acromegalia (gigantismul), boala Cushing. Gușa: clasificarea, etiopatogeneza, morfologia gușei endemice și sporadice. Gușa Basedow-Graves: etiopatogeneza, particularitățile clinico-

PA 7.5.1

PROGRAM DE INSTRUIRE POSTUNIVERSITARĂ PRIN REZIDENȚIAT

RED:

04

DATA:

09.03.2016

PAG. 2/19

morfologice, complicațiile, cauzele morții. Tiroidita acută și cronică. Tumori benigne și maligne ale tiroidei. Cancerul tiroidian. Diabetul zaharat: etiologia, patogeniza, morfopatologia, complicațiile și cauzele morții. Tumori pancreasului endocrin: insulinom, glucagonom, gastrinom. Patologia glandelor corticosuprarenale: insuficiența adrenocorticală acută primară (sindromul Waterhouse-Friderichsen), insuficiența cronică primară (boala Addison). Tumori suprarenalelor: adenoamele adrenocorticale, feocromocitomul. Adenomul de glandă paratiroidă (hiperparatiroidism, osteodistrofia paratiroidiană).

Patologia sistemului genital masculin. Afecțiunile dishormonale: hiperplazia nodulară a prostatei, ginecomastia. Afecțiunile inflamatorii: orhita, epididimita, prostatita. Carcinomul de prostată: stările de precancer, caracteristica macro-microscopică, complicațiile, metastazarea. Tumori testiculului: varietățile, caracteristica morfologică.

Bolile infecțioase cu transmitere sexuală. Sifilisul: etiopatogeneza, stadiile. Morfopatologia sifilisului primar și secundar, consecințele. Sifilisul terțiar. Sifilisul congenital. Gonoreea, uretrita și cervicita neogonococică, trichomonioza, herpes simplex genital, infecția cu virusul papilomului uman, caracteristica morfologică.

Patologia sistemului genital feminin. Hiperplazia glandulară a endometriului. Polipoza endometrială. Endometrita acută și cronică. Adenomioza, endometrioza. Tumori benigne și maligne ale corpului uterin. Miomul uterin. Carcinomul corpului uterin: stările precanceroase, formele macro-microscopice, complicațiile, metastazarea. Endocervicoza. Polipii endocervicali. Endocervicita. Neoplazia intraepitelială cervicală. Carcinomul de col uterin: stările precanceroase, formele macro-microscopice, complicațiile, metastazarea.

Infecțiile sexual transmisibile.

Patologia trompei uterine. Salpingita, tumorile. Patologia ovarului. Ooforita, polichistoza ovariană. Tumori benigne și maligne ale ovarului: varietățile, histogeneza, caracteristica morfologică, complicațiile.

Displazia benignă a glandei mamare (mastopatia fibro-chistică). Mastita acută și cronică. Tumori benigne și maligne ale glandei mamare. Carcinomul de glandă mamară: stările precanceroase, formele macro-microscopice, complicațiile, metastazarea.

Patologia sarcinii și lăuziei. Toxicoza gravidică (gestoza): etiopatogeneza, caracteristica morfologică a eclampsiei, cauzele morții. Sarcina extrauterină, avortul spontan, polipul placentar și infecția puerperală a uterului: etiologia, caracteristica morfologică. Patologia placentei. Mola hidatiformă și coriocarcinomul, caracteristica lor morfologică.

Morfopatologia avitaminozelor: rahitismul, scorbutul, xeroftalmia, pelagra, caracteristica morfologică.

Patologia sistemului nervos. Boala Alzheimer, scleroza amiotrofică laterală, scleroza diseminată: caracteristica generală, etiopatogeneza, leziunile morfologice ale creierului și măduvei spinării, cauzele morții.

Bolile cerebrovasculare: clasificarea, caracteristica morfologică a ictusului ischemic și a ictusului hemoragic, complicațiile, cauzele decesului. Encefalopatia hipertensivă. Tumori neuroectodermale ale sistemului nervos central, caracteristica morfologică a astrocitomului, oligodendrogliomului, ependimomului și papilomului corioidian, complicațiile. Caracteristica morfologică a glioblastomului, meduloblastomului și meningiomului, complicațiile. Tumori ale nervilor periferici.

Boli infecțioase cu afectarea sistemului nervos. Rabia (turbarea). Meningitele acute bacteriene și virale. Infecția meningococică. Meningoencefalite bacteriene cronice: tuberculoza, neurosifilisul. Toxoplasmoza. Etiologia, patogeniza, caracteristica macro-microscopică, evoluția, consecințele, complicațiile, cauzele de deces.

PA 7.5.1

PROGRAM DE INSTRUIRE POSTUNIVERSITARĂ PRIN REZIDENȚIAT

RED:

04

DATA:

09.03.2016

PAG. 2/19

Bolile infecțioase cu localizări variate. Caracteristica morfologică generală a procesului infecțios, modificările sistemului imun. Patomorfoza bolilor infecțioase.

Tuberculoza: etiopatogeneza, clasificarea. Morfopatologia tuberculozei primare, variantele de evoluție, caracteristica lor morfologică, complicațiile, cauzele morții. Tuberculoza hematogenă: clasificarea, morfopatologia, complicațiile. Tuberculoza secundară: clasificarea (stadiile), morfopatologia, complicațiile, cauzele morții.

SIDA: etiologia, patogeneza, morfopatologia, complicațiile, cauzele morții.

Herpesul simplu. Citomegalia.

Sifilisul: etiopatogeneza, stadiile. Morfopatologia sifilisului primar și secundar, consecințele.

Sifilisul terțiar: leziunile sistemului cardiovascular, nervos central și altor organe interne, morfopatologia, cauzele morții. Sifilisul congenital (precoce și tardiv).

Tifosul exantematic epidemic: etiopatogeneza, morfopatologia, complicațiile, consecințele.

Scarlatina: etiopatogeneza, morfopatologia, complicațiile, consecințele.

Antraxul: etiopatogeneza, morfopatologia, complicațiile, consecințele.

Micozele: actinomicoza, candidoza, blastomicoza, aspergiloza, histoplasmoza.

Infecțiile cauzate de protozoare: malaria, amibiaza intestinală, balantidiaza, toxoplasmoza, pneumocistoza.

Infestările helmintice: echinococoza, cisticercoza, trichineloză, schistosomiaza. Encefalita acariană.

Sepsisul: etiologia, patogeneza, clasificarea. Morfopatologia septicemiei și septicopiemiei, leziunile morfologice locale și generale. Morfopatologia sepsisului cronic.

Endocardita infecțioasă: etiologia, patogeneza, morfopatologia, complicațiile, cauzele morții.

Patologia pielii. Leziunile elementare macro-microscopice particulare pielii. Leziunile inflamatorii ale pielii și țesutului subcutanat. Infecțiile cu afectarea pielii și țesutului subcutanat. Leziunile buloase ale pielii. Dermatozele și dermatitele. Eczema. Afecțiunile netumorale ale anexelor pielii. Tumorile benigne și maligne ale pielii. Clasificarea histologică a tumorilor cutanate. Cancerul bazocelular. Tumorile melanocitare benigne și maligne (nevii, melanoamele). Manifestările dermatopatologice în afecțiunile sistemice.

Patologia sistemului locomotor. Patologia oaselor: anomaliile de dezvoltare, leziunile distrofice (osteodistrofia paratiroidiană), inflamatorii (osteomielita, tuberculoza osteoarticulară, afectarea oaselor în sifilis), traumatismele. Afecțiunile displastice ale oaselor (displazia fibroasă a oaselor, osteopetroza, boala Paget). Tumorile osoase. Osteoporoza. Rahitismul. Afecțiunile articulațiilor: procese distrofice, inflamatorii, patologia meniscurilor și discurilor intervertebrale. Osteoartroza. Patologia mușchilor scheletici: distrofia musculară progresivă (boala Duchenne), miopatiile inflamatorii și toxice, miastenia gravis.

Bolile profesionale. Pneumoconiozele: silicoza și silicatozele, metaloconiozele. Boala chesonierilor. Afecțiunile cauzate de acțiunea zgomotului de producție, vibrațiilor, undelor electromagnetice, radiației ionizante. Bolile profesionale, provocate de supraîncălzire.

Patologia pediatrică. Patologia prenatală. Bolile progezei și chimatogenezei: gametopatii, blastopatii, embriopatii, fetopatii infecțioase și neinfecțioase. Viciile de dezvoltare.

Patologia perinatală. Prematuritatea și supramaturitatea. Asfixia nou-născutului, pneumopatiile (atelectazia, membranele hialine) și pneumoniile nou-născutului, caracteristica lor morfologică. Traumatismul obstetrical: etiopatogeneza, caracteristica morfologică. Boala hemolitică a nou-născutului: etiopatogeneza, varietățile, morfopatologia. Infecțiile infantile: varicela, mononucleoza infecțioasă, rujeola (pojarul), parotidita epidemică, tusea convulsivă, coli-infecția intestinală, infecția intestinală stafilococică, septicemia ombilicală: etiologia, patogeneza, morfopatologia, complicațiile, cauzele de deces.

PA 7.5.1

PROGRAM DE INSTRUIRE POSTUNIVERSITARĂ PRIN REZIDENȚIAT

RED:

04

DATA:

09.03.2016

PAG. 2/19

Tumorile la copii, particularitățile dezvoltării lor și caracteristica morfologică. Tumorile disontogenetice. Tumori din țesuturi cambiale și embrionare. Tumori la copii, care se dezvoltă după tipul tumorilor la adulți.

Patologia reanimării și a terapiei intensive. Patologia generală a stărilor terminale. Clasificarea complicațiilor reanimării și terapiei intensive. Complicațiile traumatice ale reanimării. Trombozele și tromboflebitele septice după manipulări intravenoase. Complicațiile osmotice ale terapiei intensive și reanimării. Complicațiile terapiei transfuzionale. Patologiile organismului reanimat.

Patologia ochiului. Bolile infecțioase cu afectarea ochiului: conjunctivitele, keratita, uveita granulomatoasă, irita, iridociclita, retinita. Afecțiunile autoimune ale ochiului, oftalmia simpatică. Afecțiunile vasculare ale ochiului. Degenerarea senilă a retinei. Dezlipirea de retină. Cataracta. Glaucomul. Afecțiunile orbitei. Tumorile ochiului, nevusul și melanomul malign, retinoblastomul, tumorile metastatice.

Patologia urechii. Otita externă și medie. Colesteatomul. Otoscleroza. Tumorile urechii.

Afecțiunile cauzate de factori de mediu și alimentari. Poluarea aerului atmosferic și a aerului din încăperi. Metalele ca poluanți ai mediului. Acțiunea poluanților industriali și agricoli. Efectele consumului de tutun și de alcool. Efectele nocive ale medicamentelor și ale abuzului de droguri. Leziunile cauzate de agenți fizici. Afecțiunile cauzate de factori alimentari. Efectele modificărilor climatice asupra sănătății.

TRUNCHIUL DE CITOPATOLOGIE

Citopatologia: scopurile, sarcinile, avantajele. Varietățile investigațiilor citopatologice. Metodele de colectare a materialului citologic. Fixarea materialului, principiile de pregătire a pieselor, tehnicile tradiționale de colorare, metodele histochemice în practica citologică. Metodele de identificare a microorganismelor în piesele citologice.

Citologia exfoliativă, domeniile de aplicare: 1) tractul genital feminin, 2) tractul respirator, 3) căile urinare, 4) efuziuni (pleurale, peritoneale, pericardice), 5) alte fluide (lichidul cefalorahidian, lichid sinovial).

Citologia abrazivă (periajul) și tehnici de lavaj, domeniile de aplicare: 1) tractul genital feminin, 2) colecții și lavaje peritoneale, 3) tractul respirator, 4) cavitatea orală și organe adiacente, 5) căile urinare, 6) tractul gastrointestinal, 7) ducturi biliare și pancreatice.

Puncția aspirativă cu ac fin (FNA): principiile generale, tehnica puncției FNA a glandei tiroide, glandei mamare, glandelor salivare, plămânilor, pancreasului, limfoganglionilor.

Puncția aspirativă fină ecoghidată endoscopic, indicații și contraindicații, rolul în citodiagnosticul tumorilor pancreatice, ale tractului gastrointestinal, hepatice, ale căilor biliare și vezicii biliare, tumorilor suprarenalelor, neoplasmelor retroperitoneale, adenopatiilor intraabdominale și mediastinale.

Citologia cervico-vaginală. Metodele de recoltare a materialului citologic din colul uterin și vagin, efectuarea frotiurilor și prelucrarea lor. Tehnica convențională și tehnica citologiei în mediul lichid. Testul Papanicolaou (PAP-testul), avantajele. Recoltarea de la nivelul altor zone ale tractului genital feminin (vulvei, vaginului, cavității uterine). Caracteristica elementelor celulare ale uterului și vaginului. Zona de joncțiune endocervix/ectocervix, zona de transformare a colului uterin. Tipurile celulare principale în frotiul cervico-vaginal: celulele pavimentoase superficiale, intermediare, parabazale și bazale, celulele glandulare endocervicale și metaplastice. Citograma și citofiziologia normală. Modificările elementelor celulare din col și vagin în cursul ciclului menstrual și în diferite perioade de vîrstă.

PA 7.5.1

PROGRAM DE INSTRUIRE POSTUNIVERSITARĂ PRIN REZIDENȚIAT

RED:

04

DATA:

09.03.2016

PAG. 2/19

Diagnosticul citologic hormonal în frotiuri vaginale. Indexul cariopicnotic, indexul eozinofil și indexul de maturitate. Microflora normală a vaginului și colului uterin.

Clasificarea histologică și citologică a afecțiunilor colului uterin și vaginului.

Leziunile benigne ale epiteliului cervical: hiperkeratoza, metaplazia epidermoidă.

Citologia proceselor inflamatorii și reactive ale colului uterin. Manifestările citopatologice ale leziunilor cauzate de agenți infecțioși: Gardnerella vaginalis, Candida albicans, Trichomonas vaginalis, Herpes simplu-virus. Infecția cu virusul papilomului uman (HPV), koilocitoza, caracteristica citomorfologică. Displazia epiteliului cervical. Criteriile de diagnostic citopatologic al LSIL, HSIL, carcinomului in situ, diagnosticul diferențial. Particularitățile microscopice ale celulelor scuamoase și glandulare atipice (ASC și AGC). Sistemul Bethesda de raportare a rezultatelor frotiului cervico-vaginal, 2001. Screening-ul citologic al leziunilor preinvazive și invazive ale colului uterin.

Citodiagnosticul afecțiunilor sistemului respirator: metodele de recoltare a materialului citologic. Examenul citologic al sputei și lavajului bronhoalveolar. Metodele de prelucrare a punctatelor aspirative transtoracale și transbronhiale cu ac fin.

Epiteliul normal al căilor respiratorii, particularitățile citologice ale epiteliului ciliar, celulei caliciforme, celulei bazale, celulei Clara, epiteliului alveolar, epiteliului pavimentos. Modificările reactive ale celulelor epiteliului bronhial, bronhiolar, alveolar. Metaplazia epidermoidă a epiteliului bronhial.

Diagnosticul citologic al afecțiunilor pulmonare netumorale (pneumoniile, micozele, tuberculoza). Diagnosticul citologic al modificărilor precanceroase ale epiteliului căilor respiratorii, a carcinomului in situ, tumorilor epiteliale maligne, carcinomului epidermoid, al adenocarcinomului, carcinomului pulmonar microcelular.

Citodiagnosticul afecțiunilor tractului digestiv. Compoziția celulară a mucoasei cavității orale. Elementele celulare ale mucoasei gastrice și intestinale în condiții normale. Diagnosticul citologic al proceselor benigne și a tumorilor maligne ale stomacului și intestinului.

Diagnosticul citologic al tumorilor benigne ale ficatului (adenomului hepatocelular, colangiomului) și al carcinomului hepatic hepatocelular și colangiocelular.

Citodiagnosticul afecțiunilor glandei tiroide. Tipurile celulare epiteliale principale ale glandei tiroide: celulele A, B și C. Clasificarea modificărilor celulelor epiteliale și a structurilor tiroidiene: structuri foliculare, papilare, solide, trabeculare, pavimentoase, hiperplazia celulelor epiteliale, displazia, modificări distrofice.

Diagnosticul citologic al afecțiunilor netumorale ale glandei tiroide: gușii coloide, gușii tireotoxice, tireoiditelor. Diagnosticul tumorilor foliculare – adenomului și carcinomului folicular. Citologia carcinomului papilar. Biopsia FNA a glandei tiroide.

Diagnosticul citologic al afecțiunilor glandei mamare. Colectarea și prelucrarea materialului citologic. Elementele celulare în leziunile benigne, procesele inflamatorii, leziunile proliferative. Citodiagnosticul tumorilor mamare benigne, neoplaziei intraepiteliale, tumorilor maligne. Biopsia FNA a glandei mamare.

Citodiagnosticul afecțiunilor sistemului urogenital. Citograma normală a vezicii urinare. Metaplazia epidermoidă. Malacoplazia. Procesele inflamatorii. Diagnosticul citologic al tumorilor maligne ale vezicii urinare.

Citodiagnosticul tumorilor renale benigne și maligne. Criteriile citologice ale hiperplaziei prostatei, prostatitei, tumorilor benigne, carcinomului de prostată.

Citodiagnosticul afecțiunilor pielii. Elementele celulare ale pielii, straturile epidermului, celulele pigmentare. Modificările formei și dimensiunilor celulelor în diferite procese patologice. Elementele celulare ale plăgilor, ulcerațiilor cronice, tumorilor epiteliale și formațiunilor

PA 7.5.1
PROGRAM DE INSTRUIRE
POSTUNIVERSITARĂ PRIN REZIDENȚIAT

RED:	04
DATA:	09.03.2016
PAG. 2/19	

pseudotumorale ale pielii. Diagnosticul citologic al tumorilor glandelor sudoripare, sebacee, foliculului pilos și a țesuturilor moi ale pielii.

Examenul citologic al ganglionilor limfatici. Morfologia elementelor celulare ale limfoganglionilor. Colectarea și prelucrarea materialului pentru examenul citologic. Citograma ganglionului limfatic în diferite procese patologice, limfadenopatiile reactive, limfadenita acută, limfadenita tuberculoasă. Citograma în leziunile tumorale ale limfoganglionilor. Citodiagnosticul limfoamelor și leucozelor..

Citodiagnosticul revărsatelor pleurale, peritoneale și pericardice. Lichidele cavităților seroase, cerințele pentru obținerea unui material calitativ. Citologia epanșamentelor. Caracteristica citologică a transsudatului și exsudatului, examenul microscopic. Lichidul pleural, pericardial și peritoneal (ascitic), cauzele apariției, colectarea materialului și procesarea lui, examenul citologic.

Citologia urinară. Metodele de recoltare și prelucrare a materialului citologic urinar.

Citologia lichidului cefalorahidian.

Citologia intraoperatorie.

Asigurarea și controlul calității în activitatea laboratorului citopatologic.

BAREMUL DE ACTIVITĂȚI PRACTICE
pentru medicii rezidenți, specialitatea Anatomia patologică

BAREMUL DEPRINDERILOR PRACTICE: este prezentat în anexa 3.

Notă. În caz de nerealizare a baremului de activități practice rezidentul nu este admis la examenul final de medic specialist. Acest examen va fi susținut numai după îndeplinirea baremului de activități practice, continuând formarea profesională fără bursă și salarizare. Catedrele de specialitate vor stabili modalitatea de însușire suplimentară a deprinderilor practice neîndeplinite.

LIMITELE DE COMPETENȚĂ ȘI VOLUMUL ASISTENȚEI MEDICALE ACORDATE DE MEDICII REZIDENȚI SPECIALITATEA ANATOMIA PATOLOGICĂ: sunt prezentate în anexa 4.

PA 7.5.1
PROGRAM DE INSTRUIRE
POSTUNIVERSITARĂ PRIN REZIDENȚIAT

RED:	04
DATA:	09.03.2016
PAG. 2/19	

V. Bibliografia recomandată la Modulul Anatomia patologică

A. Literatura obligatorie

1	Kumar V., Abbas A., Aster J. ROBBINS Patologie. Bazele morfologice și fiziopatologice ale bolilor. Ediția a noua. București, Editura Medicală „CALLISTO”, 2015.
2	Kumar V., Abbas A., Aster J. ROBBINS Basic Pathology, ninth edition, Elsevier-Saunders, 2013
3	Zota Ie., Vataman V. Morfopatologie generală. Chișinău, 2010
4	Zota Ie., Vataman V. General morphopathology. Chișinău, 2014
5	Damjanov Ivan. Pathology secrets, third edition. Mosby-Elsevier, 2009
6	Дамианов Иван. Секреты патологии. Москва, МИА, 2006
7	Mills, S.E. Sternberg's Diagnostic Surgical Pathology, 4th Edition, Lippincott, Williams & Wilkins, 2004
8	Пальцев М.А., Аничков Н. М. Патологическая анатомия, т. 1, т. 2, ч. I-II. Москва, „Медицина”, 2001
9	Rosai Juan. Rosai and Ackerman's Surgical Pathology, ninth edition. Vol. 1-2, Mosby-Elsevier, 2011
10	Mills Stacey (ed.). Histology for Pathologists, third edition. Lippincott Williams & Wilkins, 2007
11	Raica Marius. Histologie pentru Patolog. Timișoara, 2010
12	Derek Allen, Lain Cameron. Histopathology Specimens, Springer, 2004
13	Westra H. William, et al. Surgical Pathology Dissection: An Illustrated Guide, second edition. Springer, 2002
14	Jung J. (red.). Tehnica necropsiei anatomopatologice. Târgu-Mureș, 2010
15	Jurgen Ludwig. Handbook of Autopsy Practice, 3rd edition. Humana Press, 2002
16	Finkbeiner E. Walter, Ursell C. Philip, Davis L. Richard. Autopsy Pathology> a manual and atlas. Churchill Livingstone, 2004
17	Sheaff T. Michael, Hopster J. Deborah. Post Mortem Technique Handbook, second edition. Springer, 2005
18	Rutty N. Guy (Ed.). Essentials of Autopsy Practice. Current Methods and Modern Trends. Springer-Verlag, 2006
19	Brown J. Earl. Pathology. PreTest Self-Assessment and Review, tenth edition. McGraw-Hill, 2002
20	Emmert-Buck R. Michael, Gillespie W. John, Chuaqui E. Rodrigo. Dissecting the Molecular Anatomy of Tissue. Springer, 2004
21	Fletcher, C.D. Diagnostic Histopathology of Tumors. 4nd Edition. ELSEVIER-SAUNDERS, 2013

PA 7.5.1
PROGRAM DE INSTRUIRE
POSTUNIVERSITARĂ PRIN REZIDENȚIAT

RED:	04
DATA:	09.03.2016
PAG. 2/19	

B. Literatura suplimentară

1	Rekhtman Natasha, Bishop A. Justin. Quick Reference Handbook for Surgical Pathologists. Springer-Verlag, 2011
2	Riede Ursus-Nikolaus, Werner Martin. Color Atlas of Pathology Pathologic Principles· Associated Diseases · Sequela. Stuttgart, 2004
3	Gattuso, Reddy, David, Spitz, Haber. Differential diagnosis in surgical pathology, second edition. Saunders Elsevier, 2010
4	Howie Alexander. Handbook of renal biopsy pathology, second edition. Springer, 2008
5	Kradin L. Richard. Diagnostic pathology of infectious diseases. Saunders Elsevier, 2010
6	Weidner Noel, Cote J. Richard, Suster Saul, Weiss M. Lawrence. Modern Surgical Pathology, second edition. Saunders, 2009
7	Weiss W. Sharon, Goldblum R. John: Enzinger and Weiss's Soft Tissue Tumors, 5th ed. Mosby, 2008
8	Weedman Molavi Diana. The Practice of Surgical Pathology. A Beginner's Guide to the Diagnostic Process. Springer, 2008
9	Weedon David. Weedon's skin pathology, third edition. Elsevier, 2010
10	Cooke A. Robin, Stewart Brian. COLOUR ATLAS OF ANATOMICAL PATHOLOGY, third edition. Churchill Livingstone, 2004
11	Stevens Alan, Lowe James. Pathology, second edition. Mosby, 2000
12	Strukov A., Serov V. Anatomie patologică (traducere din limba rusă). Chișinău, 1999
13	Пальцев М. А., Пауков В. С., Улумбеков Э. Г. (ред.). Патология. Руководство. Москва. ГЭОТАР-МЕД, 2002
14	Саркисов Д.С., Пальцев М.А., Хитров Н.К. Общая патология человека. Москва, 1995
15	Constantinides P. Ultrastructural Pathology. Elsevier Science Publishers, 1984
Adrese Web	http://library.med.utah.edu/WebPath/webpath.html http://www.webpathology.com/ http://www.pathologyatlas.ro/ http://www.pathmax.com/pathlink.html http://NCI: National Cancer Institute

I. Bibliografia recomandată la Modulul CITOPATOLOGIA

A. Literatura obligatorie

1	Bibbo Marluce, Wilbur C. David. Comprehensive Cytopathology, fourth edition. Elsevier-Saunders, 2014
2	Cibas S. Edmund, Ducatman S. Barbara. Cytology: Diagnostic Principles and

PA 7.5.1
PROGRAM DE INSTRUIRE
POSTUNIVERSITARĂ PRIN REZIDENȚIAT

RED:	04
DATA:	09.03.2016
PAG. 2/19	

	Clinical Correlates, 4 edition. Saunders, 2014
3	Gill W. Gary. Cytopreparation: Principles & Practice. Springer-Science, 2013
4	Solomon D., Nayar R. (editors). The Bethesda System for Reporting Cervical Cytology, second edition. New York: Springer-Verlag, 2004
5	Spieler Peter, Rossle Matthias. Nongynecologic Cytopathology. A Practical Guide. Springer-Verlag, 2002
6	Rosenthal, Dorothy L. Essentials in Cytopathology. Springer, 2015
7	Gattuso Paolo, Reddy B. Vijaya, Masood Shahla. Differential Diagnosis in Cytopathology, 2nd edition. Cambridge University Press, 2015
8	Domanski A. Henryk. Atlas of Fine Needle Aspiration Cytology. Springer, 2014

B. Literatura suplimentară

1	Hoda S. Rana, Hoda A. Syed. Fundamentals of Pap Test Cytology. Human Press, 2007
2	Pranab Dey. Diagnostic cytology. Jaypee Brothers Medical Publishers, 2014
3	Clark P. Douglas, Faquin C. William. Thyroid Cytopathology, second edition. Springer, 2010
4	Полонская Н. Ю. Цитологическое исследование цервикальных мазков. ГЭОТАР-Медиа, 2016
5	Гилл Г. У. Клиническая цитология. Теория и практика цитотехнологии. Практическая медицина, 2015
Adrese Web	http://ASC: American Society of Cytopathology http://IAC: International Academy of Cytology http://NCI: National Cancer Institute http://NCI Bethesda 2001 Workshop http://PSC: Papanicolaou Society of Cytopathology http://www.cytologystuff.com/ http://www.papsociety.org/atlas.html http://pathology2.jhu.edu/cyto_tutorial/Atlas/Index.cfm http://www.cytopathnet.org/

Şef Catedră Morfopatologie,
dr. med., conf. universitar

Eugen Melnic

PA 7.5.1
PROGRAM DE INSTRUIRE
POSTUNIVERSITARĂ PRIN REZIDENȚIAT

RED:	04
DATA:	09.03.2016
PAG. 2/19	

II. Descrierea desfășurată propriu zisă a Programurilor de instruire postuniversitară prin rezidențiat la stagiile conexe ale disciplinei Anatomia patologică:

Modulul de Histologie, citologie, embriologie

Noțiuni de embriologie generală: etapele de bază ale dezvoltării embrionare, sensul lor biologic. Celulele sexuale. Prima săptămână de dezvoltare: fecundarea, segmentarea. Stadiul de blastocist. Diferențierea trofoblastului și începutul procesului de implantare.

Săptămâna a 2-a - a 3-a de dezvoltare embrionară: I și a II-a fază a procesului de gastrulare. Neurulația. Diferențierea mezodermului. Delimitarea corpului embrionar de anexe. Organele extraembrionare: amnionul, corionul, sacul vitelin, alantoida. Factorii de risc și perioadele critice în dezvoltarea antenatală. Perioadele critice ale dezvoltării.

Principiile generale de **tehnică histologică**. Fixarea și fixatorii. Coloranți și colorații (morfologice, histochimice și imunohistochimice).

Țesuturile epiteliale. Histogeneza. Principiile de clasificare. Epiteliul glandular. Membrana bazală. Regenerarea fiziologică și reparativă a țesuturilor epiteliale. Diferenții diverselor țesuturi epiteliale.

Țesuturile musculare. Caracteristica morfo-funcțională a țesuturilor musculare, sursele de dezvoltare; clasificare.

Țesuturile mediului intern. Clasificarea. Sângele și limfa, funcțiile principale. Elementele figurate ale sângelui: leucocitele, eritrocitele și plachetele sanguine (trombocitele).

Clasificarea morfologică a leucocitelor (granulocitele și agranulocitele). Histogeneza.

Hemograma și formula leucocitară. Particularitățile de vârstă și de sex ale sângelui.

Hemopoieza embrionară și postembrionară. Caracteristica celulelor sanguine-stem și semistem. Reglarea hemopoiezei și imunopoiezei.

Țesuturile conjunctive. Histogeneza. Țesutul conjunctiv propriu zis. Țesuturile conjunctive fibroase. Țesuturile conjunctive cu proprietăți speciale. Caracteristica morfo-funcțională, clasificarea. Țesuturile conjunctive scheletale. Țesuturile cartilaginose și osoase. Condrogeneza, osteogeneza directă și indirectă. Modificările de vârstă.

Țesutul nervos. Caracteristica morfo-funcțională. Sursele de dezvoltare. Histogeneza.

Neuronii. Neuroglia. Fibrele nervoase. Terminațiuni nervoase aferente și eferente.

Sistemul nervos central. Dezvoltarea pre- și postnatală a organelor sistemului nervos.

Măduva spinării. Encefalul. Trunchiul cerebral. Cerebelul. Scoarța emisferelor cerebrale. Modificările de vârstă a scoarței.

Sistemul nervos periferic. Ganglionii nervoși. Nervii periferici.

Sistemul cardiovascular. Vasele sanguine. Principiile generale de structură. Arterele.

Vasele patului microcirculator. Venele. Vasele limfatice. Inima.

Organele hematopoietice și de protecție imună. Dezvoltarea, structura, histofiziologia.

Organele centrale ale hemopoiezei și imunopoiezei. Măduva oaselor. Timusul. Organele periferice ale hemopoiezei și imunopoiezei. Ganglionii limfatici. Ganglionii hemolinfatici. Splina. Țesutul limfoid asociat mucoaselor.

Organele de simț. Principiile generale de structură. Caracterizarea generală a organelor de simț (sistemele senzoriale). Organul vederii. Caracterizarea morfo-funcțională. Tunicile și derivatele lor. Modificările de vârstă. Organul olfactiv. Organul gustativ. Mugurii gustativi. Organul auditiv și al echilibrului. Urechea internă. Caracteristica morfo-funcțională. Histofiziologia.

PA 7.5.1

PROGRAM DE INSTRUIRE POSTUNIVERSITARĂ PRIN REZIDENȚIAT

RED:

04

DATA:

09.03.2016

PAG. 2/19

Sistemul endocrin. Formațiunile reglatoare centrale ale sistemului endocrin. Hipotalamusul. Hipofiza. Epifiza. Dezvoltarea, structura, histofiziologia. Glandele endocrine periferice. Glanda tiroidă. Glandele paratiroide. Glandele suprarenale. Celulele izolate producătoare de hormoni ale organelor neendocrine.

Bibliografia recomandată:

Obligatorie:

1. Histologie. Redacție titulară de Iu. Afanasief, N. Iurin; Chișinău, Universitas, 1993.
2. Гистология. Под. ред. Афанасьева Ю. И., Юриной Н. А.; М.: Медицина, 1999.
3. Compendiu de lucrări practice la histologie, citologie și embriologie. Redacție titulară de N. Iurin, A. Radostin; Chișinău, Lumina, 1992.
4. Embriologie umană. Lucrări practice pentru studenții în medicină. P. Gusac; Chișinău, USMF "Nicolae Testemițanu", 2000.
5. Curs de citologie. Șaptefrăți L., Fulga V., Centrul Editorial-Poligrafic Medicina, USMF „Nicolae Testemițanu”, Chișinău, 2005.
6. Cytology, Embryology and Histology (courses for medical students). Globa T., CEP Medicina, Chișinău, 2009.

Suplimentară:

1. Bazele obstetricii fiziologice Capitolele: Elemente de embriologie umană, Dezvoltarea sistemului urinar, Dezvoltarea sistemului genital. Gusac P., Eșanu N., Șaptefrăți L. Sub redacția: Paladi Gh., Cernetchi O., Chișinău, 2006.
2. Histologie teoretică și practică. Raica M., Mederle O., Căruntu I.-D., Pinteș A., Ghindris A.-M., Ed. Brumar, Timișoara 2004.
3. Histologia organelor. Raica M., Căruntu I.-D., Cîmpean A.-M., Suciu C., Ed. Lito UMF „Victor Babeș” Timișoara, 2009.
4. Частная гистология человека. Быков В. Л., СОТИС, Санкт-Петербург, 1997.
5. Цитология и общая гистология. Быков В. Л., СОТИС, Санкт-Петербург, 2001.

Modulul de Bioetică

Conținutul temelor modulului:

Tema 1. Fundamente conceptuale și metodologice ale bioeticii

1. Concept de morală, etică, etică medicală, deontologie și bioetică.
2. Evoluarea cunoștințelor etice și bioetice, rolul acestora în cadrul social, individual-uman și medical.
3. Categoriile de bază ale moralei și eticii medicale.
4. Orientări teoretice și metodologice actuale în bioetică.

Tema 2. Axiologia medicală – reper teoretic esențial al bioeticii

1. Noțiuni de valoare și axiologie. Axiologie specială și medicală.
2. Redimensionarea implicațiilor valorice în spațiul biomedical.
3. Valori esențiale ale medicinei contemporane.

Tema 3. Optica bioetică a sănătății, maladiei și suferinței

1. Sănătatea, boala și suferința în practica medicală contemporană.
2. Rolul convingerilor individuale și celor sociale în conturarea sănătății, bolii și suferinței.
3. Interpretarea polidimensională (științifică, cultural-filosofică, teologică) a sănătății, bolii și suferinței.

Tema 4. Relația medic-pacient în practica medicală

1. Valoarea calităților morale în relația medic-pacient.

PA 7.5.1
PROGRAM DE INSTRUIRE
POSTUNIVERSITARĂ PRIN REZIDENȚIAT

RED:	04
DATA:	09.03.2016
PAG. 2/19	

2. Modurile de abordare paternalist și antipaternalist în practica medicală.
3. Etica interpretativă și hermeneutica actului terapeutic.
4. Strategii comportamentale ale medicului în relațiile cu diferite tipuri de pacienți. Modele ale relației medic-pacient.
5. Dreptatea, echitatea și accesul pacienților la îngrijirile de sănătate.

Tema 5. Componente ale actului medical prin prisma bioeticii

1. Taina profesională și confidențialitatea în relația medic-pacient în practica medicală curentă.
2. Relația medic-pacient minor.
3. Autoritatea medicului patolog și încrederea pacientului în diferite domenii ale asistenței anatomopatologice.
4. Consimțământul informat, valoarea și limitele în practica medicală curentă.
5. Acte normative, care reglementează relația medic-pacient, drepturile pacienților. Rolul comitetelor de etică din spitale

Tema 6. Greșeli și erori în practica medicală

1. Definiția noțiunii de greșală și eroare medicală.
2. Culpă medicală - definiție, forme, implicații juridice și deontologice.
3. Managementul greșelii și erorii medicale în practica medicală.

Tema 7. Probleme etice la începutul vieții

1. Libertatea procreației.
2. Statutul embrionului uman. Dileme etice în avort, reproducerea asistată medical și în cercetarea pe embrioni.
3. Probleme etice în clonarea reproductivă.
4. Proiectul genomului uman. Etică și testarea genetică prenatală, neonatală și postnatală.
5. Testarea genetică și rezultatele acestora în apreciere medicală și bioetică.
6. Terapia genetică. Intervenții medicale în genetică.
7. Eugenia și discriminarea în baza geneticii.

Tema 8. Probleme etice la finalul vieții

1. Percepția științifică, filosofică și teologică a vieții și morții. Dilema „zonelor limitrofe” între viață și moarte.
2. Probleme etice în stările terminale.
3. Probleme bioetice în eutanasiere, suicidul asistat și îngrijirea paliativă. Medicină de hospice.
4. Tratamente inutile în practica medicală.

Tema 9. Bioetică și transplantologie contemporană

1. Problema transplantului de organe ca subiect de abordare bioetică.
2. Modalități și diversitate ale transplanturilor.
3. Donare de organe, țesuturi și material biologic.
4. Donatori vii și prelevare de pe cadavre. Statutul materialului cadaveric.
5. Dileme etice, juridice și teologice privitor la efectul actului de donare, transplantare și manipulare cu material biologic uman.
6. Cadrul normativ în transplantologie.

Tema 10. Implicații bioetice în cercetarea științifică pe subiecți umani

1. Principii etice în cercetarea pe subiecți umani.
2. Aplicabilitatea principiilor bioetice în cercetările biomedicale.
3. Discutarea principalelor coduri de etică și convenții internaționale în cercetare, a cadrului legislativ, în care se derulează cercetarea pe subiecți umani.
4. Populații vulnerabile în contextul cercetării pe subiecți umani.
5. Aspecte etice în cercetări multicentrice, multinaționale.

PA 7.5.1
PROGRAM DE INSTRUIRE
POSTUNIVERSITARĂ PRIN REZIDENȚIAT

RED:	04
DATA:	09.03.2016
PAG. 2/19	

6. Comitetele de bioetică a cercetării, rolul lor în realizarea expertizei cercetărilor științifice și studiilor clinice.
7. Etapele de cercetare în domeniul biomedical. Procedeele operaționale standardizate (POS) în cercetările biomedicale. Protocoalele de cercetare.
8. Comportamentul științific neadecvat, conflictul de interese în cercetarea științifică.

Bibliografia recomandată:

Obligatorie:

1. Dicționar de Filosofie și Bioetică / T. Țirdea, P. Berlinschi, A. Eșanu, D. Nisteanu, V. Ojovanu Chișinău: Medicina, 2004.
2. Ojovanu V. *Axiologia și medicina: dimensiuni teoretico-metodologice*. Chișinău: UASM, 2012.
3. Țirdea T.N. *Filosofie și Bioetică: istorie, personalități, paradigme*. Chișinău, 2000.
4. Țirdea T.N. *Elemente de bioetică*. Chișinău: Medicina, 2005.
5. Țirdea T.N. *Bioetică: origini, dileme, tendințe*. Suport de curs. Chișinău: Medicina, 2005.
6. Țirdea T.N., Berlinschi P.V., Popușoi E.P. *Filosofie - Etică - Medicină*. Chișinău, 1997.
7. Țirdea T.N., Gramma R. *Bioetica medicală în Sănătate Publică*. Suport de curs. Chișinău: Bons Offices, 2007.
8. Цырдя Т.Н., Берлинский П.В. *Философия (С курсом биоэтики)*. Кишинев: Medicina, 2002.

Suplimentară:

1. Astărăstoae V., Triff A.B. *Essentialia in Bioetica*. Iași: Cantes, 1998.
2. Astărăstoae V., Stoica O. *Genetică versus Bioetică*. Iași: Polirom, 2002.
3. *Bioethics in Social Context*. Edited by Barry Hoffmaster. Philadelphia: Temple University Press, 2001.
4. Nicolau S. *Bioetica*. Manual pentru învățământul preuniversitar și universitar de specialitate. București, 1998.
5. *Pragmatic Bioethics*. Cambridge; London: A Bradford Book The MIT Press, 2003.
6. Scripcaru Gh., Ciucă A., Astărăstoae V., Scripcaru C.. *Bioetica, științele vieții și drepturile omului*. Iași; București: Polirom, 1995.
7. Швейцер А. *Благоговение перед жизнью*. Москва, 1992.
8. Яровинский М.Я. *Лекции по курсу «Медицинская этика» (биоэтика)*. Москва: Медицина, 1999.
9. Яровинский М.Я. *Лекции по курсу «Медицинская этика» (биоэтика)*. 2-ой выпуск. Москва: Медицина, 2000.

Modulul de Fiziopatologie clinică

Fiziologia patologică (fiziopatologia) este știința și disciplină didactică ce studiază activitatea vitală a celulelor, țesuturilor, organelor și sistemelor organismului bolnav și stabilește legitățile generale ale originii, apariției, evoluției și sfârșitului bolii.

Fiziopatologia clinică studiază legitățile originii, apariției, evoluției și sfârșitului bolilor concrete (entităților nozologice) ale omului. Fiziopatologia clinică este compartimentul care contribuie esențial la pregătirea medicilor de diferite specialități, deoarece aprofundează cunoștințele beneficiarilor în patologii medicale. Fiziopatologia clinică îndeplinește următoare scopuri: pregătește viitorii specialiști în diverse domenii, contribuie esențial la însușirea legităților etiologiei, patogeniei, evoluției și particularităților

PA 7.5.1

PROGRAM DE INSTRUIRE POSTUNIVERSITARĂ PRIN REZIDENȚIAT

RED:

04

DATA:

09.03.2016

PAG. 2/19

entităților nozologice, dezvoltă la rezidenți capacitatea de a gândi clinic și de a interpreta corect schimbările apărute în organismul bolnav.

Introducere în fiziopatologia clinică.

Definiția disciplinei. Locul în complexul patologiei medicale. Rolul și locul în instruirea medicală superioară. Sarcinile și metodele de cercetări ale fiziopatologiei clinice.

Temele de instruire pentru rezidenții specialitatea morfopatologie sunt:

1. Procese patologice tipice celulare.

Leziunile nucleului celular. Dereglările proceselor de păstrare și transmitere a informației ereditare. Mutageneza. Mutațiile. Aberațiile cromozomiale. Sistemul celular antimutațional. Boli congenitale ereditare și neereditare. Boli genice și cromozomiale.

Dereglarea proceselor de recepție a mesajelor și comunicării intercelulare. Receptoropatologia. Modificarea proceselor de sinteză a receptorilor membranari, citoplasmatici și ale organelor celulare. Modificarea concentrației și sensibilității receptorilor celulari.

Leziunile membranei citoplasmatică. Dereglarea proceselor metabolismului transmembranar interstițio-celular: difuzia, osmoza, transportul activ al substanțelor. Dereglarea gradientului ionic intra- și extracelular.

Deshidratarea intracelulară. Hiperhidratarea intracelulară (intumescenta celulară).

Leziunile mitocondriilor și dereglarea proceselor de energogeneză. Insuficiența proceselor oxidative. Hipoxia celulară. Intensificarea glicolizei. Decuplarea proceselor de oxidare și fosforilare.

Leziunile reticulului endoplasmatic. Dereglările proceselor celulare de sinteză a proteinelor

Leziunile aparatului Golgi. Dereglările proceselor excretorii.

Leziunile aparatului microzomal. Dereglările proceselor celulare de detoxicare și eliminare a xenobionților.

Leziunile aparatului lizozomal. Dereglările proceselor de protecție celulară oxigendependente și oxigenindependente. Eliberarea intracelulară și extracelulară a enzimelor lizozomale. Autoliza celulei.

Dereglarea proceselor metabolice celulare. Distrofiile parenchimotoase. Distrofiile proteice. Distrofiile lipidice. Distrofiile glucidice. Modificările morfologice, biochimice și funcțiilor celulei.

2. Procese patologice tipice tisulare.

Dereglarea procesului de diferențiere celulară. Dediferențierea. Mecanismele generale ale creșterii tumorale a țesuturilor. Anaplazia. Hiperplazia. Metaplazia. Modificările morfologice, biochimice și funcțiilor celulei.

Dereglarea procesului de regenerare fiziologică și reparativă. Fibrozarea organelor parenchimotoase. Hiperregenerarea. Modificările morfologice, biochimice și funcțiilor celulei.

Dereglarea procesului de multiplicare (proliferarea) celulară. Aplazia. Hipoplazia. Hiperplazia. Modificările morfologice, biochimice și funcțiilor celulei.

Hiperplazia celulară. Modificările morfologice, biochimice și funcțiilor celulei.

Necrobioza. Necroza. Procesele reparative celulare și tisulare.

3. Dereglările circulației sanguine regionale.

Hiperemia arterială. Hiperemia venoasă. Staza sanguină. Ischemia. Dereglările microcirculației. Dereglările reologiei sângelui. Trombogeneză. Tromboza ca cauză a dereglărilor hemocirculației regionale. Embolia ca cauză a dereglărilor hemocirculației regionale. Clasificarea emboliilor. Patogenia.

PA 7.5.1
PROGRAM DE INSTRUIRE
POSTUNIVERSITARĂ PRIN REZIDENȚIAT

RED:	04
DATA:	09.03.2016
PAG. 2/19	

Deregările transportului vasculo-interstițial. Deregările filtrației și resorbției transcapilare. Edeeme. Clasificarea. Patogenia edemelor cardiace, nefrotice, nefritice, cașectice, alergice, toxice. Exicoza interstițială.

Deregările limfogenezei și limfocirculației. Limfostaza. Insuficiența resorbtivă a vaselor limfatice.

4. Procese patologice tipice în organe.

Inflamația. Perioadele inflamației. Alterația primară și secundară. Mediatorii inflamației. Clasificarea. Mediatori celulari și plasmatici. Efectele biologice și importanța mediatorilor în patogenia inflamației. Reacțiile vasculare. Exsudația. Emigrarea leucocitelor. Fagocitoza. Proliferarea. Regenerarea. Esența biologică. Exteriorizarea. Modificările generale din organism în inflamație.

5. Procese patologice alergice.

Imunodeficiențele de tip umoral, celular și mixt.

Alergia. Perioadele. Tipurile de antigeni. Căile de pătrundere. Hipersensibilitatea de tip imediat și întârziat. Reacții alergice de tip I, II, III, IV și V. Prototipurile clinice ale diferitelor tipuri de reacții alergice. Particularitățile patogenetice.

Reacții autoimune. Autoantigenele. Rolul autoantigenelor în patologie. Mecanismele autoimunității. Afecțiunile autoimune. Particularitățile patogenetice.

Modulul de Pneumoftiziologie

Modulul de Boli infecțioase

Modulul de Anatomie topografică și chirurgie operatorie

I. Scopul disciplinei

Știință aplicativă, de sinteză a anatomiei normale, ce studiază relațiile reciproce structural spațiale ale organelor și țesuturilor pe regiuni ale corpului uman. Anatomia topografică formează imaginea clară în relațiile interorganice atât învecinate cât și cele îndepărtate, ca rezultat permite rezolvarea problemelor dificile de diagnostic și tratament multidisciplinar. Anatomia topografică și chirurgia operatorie două discipline ce formează un integru și răspunde cerințelor medicinei practice.

Studierea anatomie topografice și chirurgie operatorii în cadrul rezidențiatului urmărește însușirea, sistematizarea anatomiei clinice, perfectarea abilităților și aprofundarea cunoștințelor necesare pentru diagnosticarea topică, argumentare topografică și chirurgicală a evoluției afecțiunilor.

II. Conținutul de bază a cursului

Introducere

Anatomia topografică ca știință aplicată, metodele de studiere și cercetare, noțiunile de bază. Istoricul și evoluția Anatomiei topografice ca disciplină independentă. Însemnătatea lucrărilor lui N.I. Pirogov – fondatorul Anatomiei topografice. Meritul și contribuția altor savanți (V.N.Șevcunenko, N.N.Burdenko, V.V.Kovanov, Th.Ionescu, D.Gerota, A.Troițki, S.Rubașov, V.Parfenteva) în dezvoltarea Anatomiei topografice.

Chirurgia operatorie – noțiune, valoare, conținut, sarcini. Actul chirurgical (operația) – cerințele, conținutul, etape, tipuri de operații. Instrumentarul chirurgical. Anestezia locală și regională – tipuri, tehnica. Manevre, procedee operatorii, tehnici medicochirurgicale. Disocierea și suturarea țesuturilor. Hemostaza provizorie și definitivă în plagă. Tipuri de

PA 7.5.1
PROGRAM DE INSTRUIRE
POSTUNIVERSITARĂ PRIN REZIDENȚIAT

RED:	04
DATA:	09.03.2016
PAG. 2/19	

suturi și materiale de sutură. Nodurile chirurgicale. Aparate și dispozitive pentru aplicarea suturii mecanice.

Venepuncția și venesecția. Microchirurgia. Principii operatorii în toaleta chirurgicală primară (pe regiuni). Operații plastice. Problemele actuale ale transplantării organelor și țesuturilor.

Capitolul I

Noțiuni și conceptele de bază ale anatomie topografice și chirurgie operatorii. Scopul și sarcinile anatomie clinice. Istoria anatomie clinice. Metode de studiere. Principii generale ale chirurgie operatorii. Chirurgia experimentală. Etapele intervenției chirurgicale. Tipuri de intervenții chirurgicale. Principiile și tehnica toaletei chirurgicale primare a plăgilor. Tehnica toaletei chirurgicale lărgită a plăgilor masive posttraumatice. Principii în intervenții chirurgicale în afecțiuni purulente a țesuturilor moi. Incizii raționale și argumentarea lor anatomotopografică în deschiderea flegmoanelor. Tehnica și argumentarea topografică a inciziilor tipice în abcese și flegmoane.

Principii în operații pe vase. Tehnica hemostazei provizorii și definitive. Tehnica ligaturării arterelor în plagă și pe traiect. Căi de acces către arterele la diferite nivele. Circulația sangvină colaterală, zonele critice a trunchiurilor arteriale. Principii în tehnica suturii vasculare.

Principii în operații pe nervi. Căi de acces operatorii pe nervi (neuroлиза, neurorafie, neurotomia, plastia și permutarea nervilor).

Principia în intervenții chirurgicale pe aparatul locomotor. Sutura tendoanelor. Principiile de bază și regulile. Operații pe articulații. Operații pe oase. Căi de acces raționale pe oase. Principiile osteotomiei, osteosintezei, osteoplastiei. Procedee operatorii în osteomelita oaselor tubulare.

Capitolul II Membrul superior

Puncte de reper, regiuni topografice, limite. stratigrafia, fascii și spații celulare. Lojele osteofasciale. Formațiuni vasculonervoase și proiecția lor. Anastomoze arteriale. Grupuri de ganglion limfatici.

Centura scapulară. Regiunile: deltoidiană, subclaviculară, scapulară și axilară.

Regiunea brațului. Repere, limite, stratigrafia. Proiecția formațiunilor vasculonervoase, ramuri colaterale, segmente critice. Lojele și tecele fasciale, conținutul lor. Topografia formațiunilor vasculonervoase în 1/3 superioară, medie și inferioară.

Regiunea cubitală. Repere, limite. Regiunea anterioară și posterioară a cotului (fosa cubitală), straturile, lojele fasciale și grupurile de mușchi. Topografia formațiunilor vasculonervoase. Articulația cotului, locurile ei slabe. Circulația sangvină colaterală.

Regiunea antebrățului. Repere, limite, proiecția formațiunilor vasculonervoase. Canale și șanțuri, topografia formațiunilor fasciocelulare și pachetelor vasculonervoase. Spațiul celular Pirogov-Paron, difuzarea puroiului.

Regiunea mâinii (anterioară și posterioară, carpiană, palmară). Repere, regiuni topografice, limite, proiecții, inervația pielii și degetelor. Canalele fasciale și osteofibroase, conținutul și comunicările lor. Panariții.

Capitolul III Membrul inferior

Puncte de reper, regiuni topografice, limite. stratigrafia, fascii și spații celulare. Lojele osteofasciale, canale, comunicarea cu spații celulare învecinate. Formațiuni vasculonervoase și proiecția lor. Anastomoze arteriale. Grupuri de ganglion limfatici.

- Regiunea fesieră;
- Regiunea coapsei;

PA 7.5.1
PROGRAM DE INSTRUIRE
POSTUNIVERSITARĂ PRIN REZIDENȚIAT

RED:	04
DATA:	09.03.2016
PAG. 2/19	

- Regiunea genunchiului;
- Regiunea gambei;
- Regiunea talocrurală;
- Regiunea maleolară medial;
- Regiunea maleolară lateral;
- Regiunea anterioară;
- Regiunea posterioară (regiunea tendonului Achile);
- Piciorul propriu-zis;
- Regiunea dorsală a piciorului. Proiecția articulațiilor: tarsului (Chopart) și articulației tarsometatarsiene (Lisfranc);
- Regiunea plantară.

Capitolul IV Operații pe membre

Principii și tehnica toaletei chirurgicale primare a plăgilor pe extremități. Intervenții chirurgicale în afecțiuni purulente a țesuturilor moi. Incizii raționale și argumentarea lor anatomotopografică în flegmonul umărului și brațului, antebrăului, coapsei, gambei și piciorului propriu-zis. Tehnica și argumentarea topografică a inciziilor tipice în panariții și flegmoane a mâinii.

Operații pe vase. Tehnica hemostazei provizorii și definitive. Tehnica ligaturării arterelor în plagă și pe traiect. Căi de acces către arterele axilară, brahială, ulnară, radială, femurală, poplitee, tibiale posterioare și inferioare la diferite nivele. Circulația sangvină colaterală, zonele critice a trunchiurilor arteriale. Principiul suturii vasculare. Plastia și endoprotezarea arterelor. Principii și tehnici chirurgicale în caz de dilatări varicoase ale venelor.

Operații pe nervi. Căi de acces operatorii pe nervi. Principiile intervențiilor operatorii pe nervii periferici: neuroliza, neurorafia, neurotomia, plastia și permutarea nervilor.

Intervenții chirurgicale pe aparatul locomotor. Principiile de bază și reguli. Amputația și dezarticulația membrelor – noțiuni, principii și regulile fundamentale. Tehnica toaletei chirurgicale lărgită a plăgilor masive posttraumatice.

Operații pe articulații. Căi de acces operatorii raționale. Noțiuni despre artroplastie și artrodeză. Puncția articulațiilor.

Operații pe oase. Căi de acces raționale pe oasele membrelor. Principiile osteosintezei extra- și intramedulare, tipuri și procedee, materiale plastice. Osteotomia, osteoplastia și rezecția osului.

Capitolul V Capul. Porțiunea cerebrală a capului (neurocraniul)

Limite, repere, dividerea în compartimente și regiuni, proiecția formațiunilor, vasele și ganglionii limfatici. Straturi, spații celulare (comunicări cu regiuni limitrofe), etaje venoase și particularități de vascularizație. Diferențieri individuale și de vârstă.

Baza internă a craniului. Fosele craniene, conținutul lor. Meningele encefalului. Spațiile submeningeene. Comunicațiile lor cu venele extracraniene din etajul neural și etajul facial.

- Regiunea frontoparietooccipitală;
- Regiunea temporală;
- Regiunea mastoidiană;
- Craniul (compartimentarea, comunicările și conținutul).

Capitolul VI Porțiunea facială a capului

PA 7.5.1
PROGRAM DE INSTRUIRE
POSTUNIVERSITARĂ PRIN REZIDENȚIAT

RED:	04
DATA:	09.03.2016
PAG. 2/19	

Limite, repere, dividerea în compartimente și regiuni, proiecția formațiunilor, vasele și ganglionii limfatici. Straturi, spații celulare (comunicări cu regiuni limitrofe), sistemul venos și particularități de vascularizație. Diferențieri individuale și de vârstă.

Compartimentul facial.

- **Porțiunea laterală a feței**
 - Regiunea geniană;
 - Regiunea parotidomasețeriană și fosa retromandibulară;
 - Regiunea facială profundă.
- **Porțiunea anterioară a feței**
 - Regiunea bucală;
 - Regiunea orbitală;
 - Regiunea nazală.

Capitolul VII Intervenții chirurgicale în regiunea capului

Noțiuni de intervenții chirurgicale pe porțiunea cerebrală, a capului (neurocraniu).

Instrumentarul chirurgical. Toaleta chirurgicală primară a plăgilor craniocerebrale (scalpate, penetrante și nepenetrante). Tehnica hemostazei din țesuturile moi și oase, leziunile arterei meningeale medii, sinusurilor venoase, vaselor creierului. Noțiuni de trepanația craniului (decompresivă, osteoplastică). Antrotomia. Cranioplastica.

Intervenții chirurgicale pe porțiunea facială a capului.

Incizii raționale în procese purulente, flegmon facial, abcese retrofaringean.

Capitolul VIII Gâtul

Limite, repere, dividerea în compartimente, regiuni, triunghiuri, proiecția formațiunilor, vasele și ganglionii limfatici. Straturi, fascii, spații celulare (comunicări cu regiuni limitrofe), sistemul venos și particularități de vascularizație. Diferențieri individuale și de vârstă. Zonele reflexogene. Vasele și nervii superficiali. Nodulii limfatici superficiali și profunzi. Ductul limfatic drept și ductul toracic. Evoluția flegmoanelor superficiale și profunde, particularități la copii.

- **Regiunea cervicală**
- Anatomia clinică a organelor regiunii cervicale;
- Regiunea suprahioidiană;
- Regiunea infrahioidiană;
- Regiunea sternocleidomastoidiană;
- Triunghiurile gâtului.

Capitolul IX Intervenții chirurgicale în regiunea gâtului

Instrumentarul chirurgical. Incizii raționale tipice în flegmoanele superficiale și profunde ale gâtului. Proiecția și căile de acces pe formațiunile vasculo-nervoase și organele gâtului (longitudinale, transversale și combinate). Particularități topografico-chirurgicale în toaleta primară a plăgilor gâtului. Conicotomia. Traheotomia și traheostomia. Puncția venelor pe gât. Descoperirea și drenarea ductului limfatic toracic pe gât.

Capitolul X Toracele

Limitele, puncte de reper, diviziuni topografice. Sintopia, scheletotopia organelor. Particularități individuale de vârstă a formei toracelui și organelor cavității toracice. Sistemul limfatic.

Peretele toracelui. Limite, regiunile topografice, proiecția organelor. Straturi, vase și nervi, spații celulare. Spațiul intercostal. Sintopia pachetului vasculonervos. Anatomia chirurgicală a fasciei endotoracice, spațiului parapleural și arterei toracice interne. Topografia glandei mamare, particularități la copii. Malformații congenitale a glandei

PA 7.5.1
PROGRAM DE INSTRUIRE
POSTUNIVERSITARĂ PRIN REZIDENȚIAT

RED:	04
DATA:	09.03.2016
PAG. 2/19	

mamare (amastie, polimastie, genicomastie).

Diafragma, zonele de rezistență scăzută. Malformații congenitale ale peretelui toracic (torace infundibuliform, torace în carenă, defecte sternale) și diafragmului (hernii paraesofagiene și parasternale, relaxare și aplazie diafragmatică).

Mediastinul anterior. Timus, particularități la copii. Venele braheocefalice, vena cavă superioară, arcul aortic și ramurile lui. Nervii diafragmatici și recurenți. Traheea, particularități la copii. Pericardul, recesele și sinusurile. Topografia cordului și vaselor coronariene.

Mediastinul posterior. Topografia aortei toracice, esofagului, nervilor vagi, venelor azigos și hemiazigos, trunchiului simpatic, ductului toracic (limfatic) și nervilor splanhnici.

Topografia pleurei. Compartimentele. Cavitata pleurală (limite, sinusuri), particularități la copii.

Topografia plămânilor (lobi, segmente), vase și nervi. Sintopia elementelor hilului pulmonar al plămânului drept și stâng. Scheletotopia, particularități la copii.

Capitolul XI Intervenții chirurgicale pe torace

Intervenții chirurgicale pe peretele și organelle toracelui.

Instrumentarul chirurgical. Incizii raționale pe pe glanda mamară. Puncția cardiacă, pleurală și pericardică (complicații). Toracotomia și rezecția coastei. Toaleta chirurgicală a plăgilor toracelui (penetrante și nepenetrante). Tehnici operatorii în pneumotorace. Căi de acces pe organelle toracelui.

Capitolul XII Abdomenul

Repere externe. Limite. Forme extreme de variabilitate individuală și de vârstă. Cavitata abdominală și compartimentele ei (peritoneală și spațiile paraperitoneale).

Peretele abdominal anterolateral. Repere, limite. Regiuni clinico-topografice. Proiecția organelor interne la copii și adulți. Stratigrafia peretelui abdominal anterolateral în porțiunile medială și laterală: vascularizarea (anastomozele porto-cavale și cavo-cavale), inervația, refluxul venos și limfatic. Zonele de rezistență scăzută. Anatomia chirurgicală a herniilor (peretelui abdominal, femurale).

Cavitata peritoneală. Divizarea în “etaje”. Topografia peritoneului: raportul cu organele mezourile, ligamente, recesurile, bursele, pliurile, canalele, sinusurile. Omentul mare și omentul mic la adulți și copii.

Topografia organelor “etajului” superior (supramezocolic). Stomacul: sintopia, scheletotopia, ligamentele superficiale și profunde, vasele, nervii, drenajul limfatic. Anatomia chirurgicală a nervilor vagi. Particularitățile de poziție, formă, dimensiuni ale stomacului. Particularități la copii. Pilorostenoză congenitală.

Ficatul: sintopia, scheletotopia, lobi, segmentele, ligamentele, vasele, nervii. Topografia ligamentului hepatoduodenal. Vena portă și raportul ei cu pancreasul, venele tributare. Sistemul venos portal, anastomozele porto-cave. Vezicula și căile biliare. Anatomia topografică a splinei. Pancreasul: scheletotopia, proiecția, raportul cu aorta abdominală, venele portă și cavă inferioară, trunchiul celiac, artera mezenterică superioară, mezocolonul, vase și nervi.

Anatomia chirurgicală a duodenului: sintopia, scheletotopia, porțiuni, raportul cu peritoneul, vase și nervi.

Topografia organelor “etajului” inferior (inframezocolic). Intestinul subțire: segmente, raportul cu peritoneul, mezenterii și vasele mezenterice superioare, drenajul venos și limfatic. Anatomia chirurgicală a viciilor congenitale: atrezii, diverticulul Meckel, “dublarea” tubului intestinal. Intestinul gros: segmente, raportul cu peritoneul, vascularizarea, zone critice de alimetare cu sânge, drenajul venos și limfatic. Anatomia

PA 7.5.1

PROGRAM DE INSTRUIRE POSTUNIVERSITARĂ PRIN REZIDENȚIAT

RED:

04

DATA:

09.03.2016

PAG. 2/19

chirurgicală a unghiului ilioceal și a apendicelui vermicular. Structura intestinului gros la copii. Anatomia chirurgicală a viciilor înnăscute: megacolonul, boala Hirschsprung (megacolonul congenital).

Capitolul XIII Intervenții chirurgicale pe abdomen

Căi de abord laparotomice pe organele cavității abdominale, principii, cerințe, argumentare anatomo-chirurgicală, particularități operatorii la copii. Principii operatorii pe tractul gastrointestinal și organele peritoneale, laparascopia.

Operații pe peretele abdominal

Laparotomia, tipuri de incizii laparotomice (avantaje și dezavantaje). Puncția cavității peritoneale (laparocenteza și laparoscopia). Zone de predelecție, particularități stratigrafice. Herniotomia – noțiune, etape, principii operatorii în herniile abdominale externe. Particularități operatorii în herniotomia herniilor congenitale, prin alunecare și strangulare.

Operații pe organele cavității peritoneale.

Sutura intestinală. Baza teoretică și tehnică a suturii intestinale. Tipuri de suturi – avantaje și dezavantaje. Sutura mecanică. Tipuri de enteroanastomoze: termino-terminale, termino-laterală, latero-laterală. Operații pe intestinului subțire și gros. Tactica și tehnica suturării plăgilor intestinale. Rezecția intestinului subțire. Particularități în rezecția colonului. Colostomia. Diverticulectomia (Meckel). Căile de acces operatorii asupra apendicelui vermicular și apendicectomia. Operații pe stomac. Tehnica suturării ulcerului perforant. Gastrostomia. Tipuri de gastroenteroanastomoze. Rezecția stomacului procedee, principii operatorii. Operații pe ficat și căile biliare, căi de acces. Hemostaza, hepatorafia în caz de leziuni ale ficatului. Tehnici în colecistostomie și colecistectomie. Operații în atrezia căilor biliare. Splenectomia. Căi de acces și intervenții chirurgicale pe pancreas.

Capitolul XIV Regiunea lombară, spațiul retroperitoneal și coloana vertebrală

Regiunea lombară – peretele posterolateral al abdomenului. Limitele. Proiecția organelor și formațiunilor vasculonervoase, stratigrafia. Topografia locurilor slabe. Aparatul osteoligamentar al segmentului lombar al coloanei vertebrale, canalul vertebral, măduva spinării, meningele și rădăcinile spinale.

Spațiul retroperitoneal. Pereții. Fasciile și straturile de țesut celuloadipos. Rinichii, capsula și aparatul de fixare renal. Hilul și pediculul renal. Variante în poziția componentelor anatomice. Sintopia și scheletotopia rinichilor. Topografia glandelor suprarenale, vascularizația, inervația, drenajul limfatic. Anatomia chirurgicală a ureterelor.

Topografia aortei abdominale și ramurilor ei, venei cave inferioare, plexurilor nervoase și lanțurilor simpatice paravertebrale. Grupele de ganglioni limfatici. Porțiunile inițiale ale ductului limfatic toracic, venelor azigos și hemiazigos. Comunicările spațiului celular retroperitoneal.

Intervenții chirurgicale în regiunea lombară și spațiul retroperitoneal

Instrumentarul chirurgical. Operații pe rinichi și uretere. Căile de acces operatorii extraperitoneale (procedeele Fiodorov, Bergman-Israel, etc.). Sutura renală, rezecția, nefrectomia. Pielotomia. Descoperirea ureterului. Sutura ureterului. Noțiune despre transplantarea rinichiului. Flegmonul retroperitoneal.

Capitolul XV Pelvisul

Repere, limite și regiuni topografice. Pereții bazinului mic și planșeul pelvin (diafragul pelvian și urogenital). Cavitata bazinului. Repere interne și limite osteofibroase, aperturile (superioară și inferioară) a bazinului. Diferențieri individuale, de

PA 7.5.1
PROGRAM DE INSTRUIRE
POSTUNIVERSITARĂ PRIN REZIDENȚIAT

RED:	04
DATA:	09.03.2016
PAG. 2/19	

sex și vârstă. Divizarea bazinului mic în “etaje”: peritoneal, subperitoneal, subcutanat. Topografia peritoneului la bărbați și femei. Pliurile peritoneului. Fundurile de sac vezicorectal la bărbați, vezicouterin și rectouterin la femei. Fasciile bazinului. Aponevroza peritoneoperineală. Spațiile de țesut celulo adipos: parietale și viscerale. Spațiile celulare laterale: topografia arterei iliace interne și ramurilor ei, trunchiului lombosacral și lanțului simpatic, venelor și plexurilor venoase. Comunicarea spațiilor celulare din etajul subperitoneal cu spații analogice ale regiunilor fesiere, pelvisului și perineului. Ganglionii limfatici ai grupului iliac.

- Intestinul rect
- Vezica urinară
- Uterul și anexele uterine
- Etajul subcutanat al bazinului – perineul
- Triunghiul urogenital, diafragmul urogenital.

Intervenții chirurgicale în regiunea pelvisului

Instrumentarul chirurgical. Puncția fornixului posterior al vaginului (complicații). Tehnica drenării spațiilor celulare ale pelvisului. Puncția vezicii urinare. Operație în caz de de sarcină extrauterină. Noțiuni despre operații în caz de paraproctite, hemoroizi. Tehnici chirurgicale în flegmoanele pelvisului.

Capitolul XVI Fascii. Spații celulare.

Valoarea aplicativă a fasciilor și spațiilor celulare. Importanța practică în răspândirea proceselor necrotico-purulente în diferite regiuni ale corpului. Intervenții chirurgicale în flegmoane și fasciite necrozante.

V. Bibliografia recomandată:

De bază:

1. Materialele cursurilor.
2. Kulcički K.I. (red.), Bobrik I.I. (red.) //Chirurgie operatorie și anatomie topografică// Kiev, 1992 (traducere din limba rusă).
3. Ion Albu, Radu Georgia //Anatomie topografică// București, 1994.
4. Островерхов Г.Е.(с соавт.) //Курс оперативной хирургии и топографической анатомии// М., 1972.
5. Кованов В.В. (ред.) // Оперативная хирургия и топографическая анатомия// М., 1978, 1985.
6. Кованов В.В., Бомаш Ю.М //Практическое руководство по топографической анатомии// М., 1967.

Suplimentară:

1. Şevkunenکو V.N. (red.) // Chirurgia operatorie și anatomia topografică// București, 1954 (traducere din limba rusă).
2. M.Ifrim, G.Niculescu //Compendiu de anatomie// București, 1988.
3. M.Ifrim, G.Niculescu și al. //Atlas de anatomie umană//, Vol I, II, III. București, 1985.
4. Кованов В.В., Травин А.А. //Хирургическая анатомия конечностей человека// М., 1983.
5. Исаков Ю.Ф., Лопухин Ю.М. (ред) //Оперативная хирургия с топографической анатомии детского возраста// М., 1989.
6. Войно-Ясенецкий В.Ф. //Очерки гнойной хирургии// Л.Медиз., 1956.
7. Кованов В.В., Аникина Т.И. //Хирургическая анатомия фасций и клетчаточных пространств человека// М., 1970.

PA 7.5.1
PROGRAM DE INSTRUIRE
POSTUNIVERSITARĂ PRIN REZIDENȚIAT

RED:	04
DATA:	09.03.2016
PAG. 2/19	

8. Лопухин Ю.М., Молоденков М.Н. //Практикум по оперативной хирургии// М., 1967.
9. Войленко В.Н. (с соавт) //Атлас операции на брюшной стенке и брюшной полости// М., 1965
10. Имре-Литтманн (ред.) //Оперативная хирургия// Будапешт, 1981.
11. Кукуджанов Н.И. //Паховые грыжи// М., 1969.
12. Тоскин К.Д., Жебровский В.В.//Грыжи живота// М., 1983.
13. Золотко Ю.Л. //Атлас топографической анатомии// М., 1967.
14. Усольцова В.В., Машкара К.И. //Хирургия заболевания и повреждений кости// Л., 1986.
15. Ernst W, April //Clinical Anatomy//, New York, 1997.
16. Слепцов И.В., Черников Р.А. С47 Узлы в хирургии.— СПб.: Салит-Медкнига, 2000.— 176 с.
17. Э.А. Петросян, В.И. Сергиенко, И.В. Фраучи Топографическая Анатомия и Оперативная Хирургия Учебник Для Медицинских Вузов Под Редакцией Академика Рамн Ю.М. Лопухина *Гэотар Медицина* Москва, 2000.
18. Семенов Г. М., Петришин В. Л., Ковшова М. В. С30 Хирургический шов. — СПб: Питер, 2001. — 256 с.
19. Frank H. Netter, M.D. Human Anatomy. Third Edition. 2003.
20. Kaiser, Larry R.; Kron, Irving L.; Spray, Thomas L. Title: Mastery of Cardiothoracic Surgery, 2nd Edition Copyright B©2007 Lippincott Williams & Wilkins
21. Техника выполнения хирургических операций: Справочник/[Л. Е. Котович, С. В. Леонов, А. В. Руцкий и др.].— Мн.: Беларусь, 1985.— 160 с , ил.
22. Agur, Anne M.R.; Dalley, Arthur F. Title: Grant's Atlas of Anatomy, 12th Edition Copyright B©2009 Lippincott Williams & Wilkins
23. Константин Франтзаиде Ф83 Лапароскопическая и торакоскопическая хирургия/Пер. с англ. — М. — СПб.: «Издательство БИНОМ» — «Невский Диалект», 2000. — 320 с, ил.
24. Дронов А.Ф., Поддубный И.В., Котловский В.И. Д75 Эндоскопическая хирургия у детей / Под ред. Ю.Ф. Исакоу, АФ. Дронова. — М: ГЭОТАР-МЕД, 2002. — 440 с: ил.
25. Faller, The Human Body © 2004 Thieme
26. Данилов М.В., Федоров В.Д. Д18 Хирургия поджелудочной железы: Руководство для врачей.- М.: Медицина, 1995.- 512 с: ил.
27. Pierre-Alain Clavien Michael G. Sarr Yuman Fong Atlas of Upper Gastrointestinal and Hepato-Pancreato-Biliary Surgery Panco Georgiev (Associate Editor). ISBN 978-3-540-20004-8 Springer Berlin Heidelberg New York
28. Бокерия Л. А., Беришвили И. И. Хирургическая анатомия венечных артерий. - М.: Издательство НЦССХ им. А. Н. Бакулева РАМН, 2003. – 297 с, иллюстр.

Modulul de Reumatologie

Modulul de Chirurgie abdominală

Modulul de Chirurgie toracală

PA 7.5.1
PROGRAM DE INSTRUIRE
POSTUNIVERSITARĂ PRIN REZIDENȚIAT

RED:	04
DATA:	09.03.2016
PAG. 2/19	

Modulul de Chirurgie cardiovasculară

Modulul de Neurochirurgie

Modulul de Anesteziologie și terapie intensivă

Modulul Diagnostic de laborator clinic

Rolul medicinei de laborator în sistemul medical. Etapa preanalitică, analitică și postanalitică în laboratorul clinic.

Rolul medicinei de laborator în sistemul medical. Scopul și obiectivele.

Obiectele de cercetare clinico-biochimică ale medicinei de laborator. Metode utilizate.

Compartimentele laboratorului de analize medicale.

Importanța analizelor de laborator. Indicațiile investigațiilor utilizate în medicina de laborator.

Etapele fazei preanalitice, analitice și postanalitice. Caracterizarea lor.

Erorile în fazele preanalitice, analitice și postanalitice. Metode de control.

Urina. Semnificația clinico-diagnostică.

Funcțiile de bază ale rinichilor.

Mecanismele de formare a urinei.

Modificări cantitative ale urinei.

Modificări calitative ale urinei. Evidențierea constituienților organici și anorganici ai urinei.

Interpretarea clinică a caracterelor fizice ale urinei (culoare, aspect, greutate specifică).

Interpretarea caracterelor chimice ale urinei (pH, proteine, glucoză, corpi cetonici, hematii, bilirubină, urobilinogen, leucocite).

Interpretarea datelor în urma examinării microscopice a sedimentului urinar.

Interpretarea urogramei în diverse afecțiuni: glomerulonefrite (acute poststreptococice, sindromul Goodpasture), glomerulonefrite membranoase, glomerulonefrite membrano-proliferative, glomerulonefrite cronice, sindromul nefrotic, sindromul Alport, nefropatia diabetică, afectări tubulare (sindromul Fanconi, diabetul insipid nefrogen), afectări interstițiale (pielonefrite acute și cronice, nefrite interstițiale), insuficiența renală, litiaza renală.

Lichidul cefalorahidian, aspecte de laborator. Importanța cercetării lichidelor seroase.

Lichidul cefalorahidian

Funcțiile de bază ale lichidului cefalorahidian (LCR). Examenul macroscopic. Descrierea aspectului normal și variațiile patologice ale aspectului LCR. Examenul microscopic al LCR: calcularea numărului de leucocite, eritrocite și semnificația clinică ale acestora. Puncția lombară traumatică – aspecte de laborator. Descrierea numărului de leucocite în meningitele de diversă etiologie. Descrierea semnificației macrofagelor în LCR. Determinarea valorilor normale ale proteinei LCR și condițiile patologice. Determinarea

PA 7.5.1
PROGRAM DE INSTRUIRE
POSTUNIVERSITARĂ PRIN REZIDENȚIAT

RED:	04
DATA:	09.03.2016
PAG. 2/19	

valorilor normale ale glucozei LCR și condițiile patologice. Rolul diagnostic al lactatului și glutamatului în LCR. Semnificația diagnostică a micro-organismelor în LCR.

Lichidele seroase

Descrierea formării lichidelor seroase în normă.

Descrierea cauzelor primare de efuzie.

Diferențierea dintre exsudat și transsudat (etiologia, aspectul, teste de laborator).

Caracterizarea lichidului pleural. Semnificația diagnostică a modificărilor microscopice și biochimice.

Caracterizarea lichidului pericardial. Semnificația diagnostică a modificărilor microscopice și biochimice.

Caracterizarea lichidului peritoneal. Semnificația diagnostică a modificărilor microscopice și biochimice.

Bibliografie:

1. Biochimie medicală (manual pentru studenți) . L. Lîsîi. Chișinău, 2007.
2. Diagnosticul de laborator în practica medicală. Ivanovici I., Fuior I. București, 1990.
3. Elaborările metodice din cadrul catedrei.
4. Henry's Clinical Diagnosis and Management by Laboratory Methods. Richard A. 5. Mc Pherson, Matthew R. Pincus. 22e Hardcover – August 16, 2011.
6. Materialele cursului teoretic.
7. Urinalysis and Body Fluids. Susan King Strasinger. Kindle Edition.

Modulul de Obstetrică și ginecologie

Studierea obstetricii și ginecologiei de către rezidenții pato-morfologi o confirmă necesitatea cunoașterii simptomelor afecțiunilor obstetrical-ginecologice acute, care ar permite acordarea la timp și calitativ a asistenței medicale de urgență, cunoașterea schimbărilor morfologice în organism legate de sarcină și în sarcina complicata cu patologii obstetricale și extragenitale.

Nașterea fiziologică și patologică. Perioadele nașterii. Conduita nașterii fiziologice.

Nașterea complicată cu patologii cardiace, hepatice, endocrine, pulmonare, renale ale SNC, sanguine.

Abdomenul acut în ginecologie. Diagnosticul patomorfologic.

Hipertensiune indusă de sarcină. Terapie.

Prezența patologică ale fătului, particularitățile nou-născutului.

Maladiile sexual transmisibile în ginecologie. Particularitățile patomorfologice în aceste maladii.

Procese hiperplastice de fond, precanceroase și cancerul organelor genitale feminine. Diagnosticul morfofpatologic.

Schimbările morfologice în organismul matern legate de sarcină.

Bibliografie

1. Gheorghe Paladi, Ginecologie, Editura ARC Chișinău, 1997. 486 p.
2. Gladun E., Ștemberg M., Friptu V. Hemoragii obstetricale, Chișinău. 1999, 136 p.
3. Gheorghe Paladi și coaut. Hipertensiune și sarcina. Chișinău. 2002. 40 p..
4. Ioan Munteanu. Tratat de obstetrică, Editura Academiei Române, 2000, 1459 p.
5. Ștemberg M., Gladun E., Friptu V., Corolcov N. Obstetrica practică, Chișinău 2002, 353 p.
6. Ștemberg M., Gladun E., Friptu V., Corolcov N. Patologia sarcinii, Chișinău 2002.

PA 7.5.1
PROGRAM DE INSTRUIRE
POSTUNIVERSITARĂ PRIN REZIDENȚIAT

RED:	04
DATA:	09.03.2016
PAG. 2/19	

353 p.

7. Gladun E., Friptu V., Ețco L., Eșanu T., Sârbu Z. Ghidul C Național de perinatologie. „Protocoale de îngrijire și tratament în obstetrică și neonatologie”, Chișinău 2003, 327 p.

Modulul de Medicină legală

Activitatea serviciului medico-legal. Obiectul și subiectul medicinei legale. Bazele procesuale ale expertizei medico-legale. Documentația medico-legală.

Tanatologia medico-legală. Semiologia tanatologică (necropsia): semnele morții și modificările cadaverice.

Manifestările postvitale. Tanatocronologia – metode în aprecierea vechimii morții. Expertiza medico-legală privind cadavrele (motivele, temeiul juridic, particularitățile autopsiei).

Cercetarea cadavrului la fața locului. Depistarea și recoltarea probelor de origine biologică.

Moartea subită – aspecte medico-legale. Examenul medico-legal al cadavrelor de nou-născuți. Pruncuciderea.

Metodologia și particularitățile necropsiei cadavrelor persoanelor neidentificate, dezmembrate, scheletate, exhumate.

Problematika medico-legală privind autopsia cadavrelor persoanelor decedate în instituțiile medicale.

Traumatologia medico-legală mecanică (leziuni produse prin obiecte contondente, ascuțite și armele de foc).

Asfixiile mecanice. Toxicologia medico-legală particulară.

Dreptul Constituțional la sănătate și asistență medicală a populației. Legea ocrotirii sănătății. Drepturile și obligațiile pacientului, realizarea și protecția lor.

Exercitarea profesiei de medic în Republica Moldova. Răspunderea juridică a prestatorului de servicii medicale.

Modulul de Pediatrie

Modulul de Oncologie și hematologie

PA 7.5.1
PROGRAM DE INSTRUIRE
POSTUNIVERSITARĂ PRIN REZIDENȚIAT

RED:	04
DATA:	09.03.2016
PAG. 2/19	

III. Metode de predare și învățare utilizate (la prelegeri, seminare, prezentări de cazuri):

Metode de activitate individuală:

- a) munca cu cartea;
- b) lucrul sub conducerea profesorului (pregătirea prezentărilor pe tematica aleasă din domeniul patologiei moderne).

Metode de activitate în doi: profesor – rezident; rezident-rezident etc.

Metode de activitate în echipă (în grup 2-3 persoane) **și colectivă** (în grup 5-6 persoane):

- a) dialog profesor – echipă, grupa în mod frontal;
- b) dialog profesor – echipă, grupa sub formă de întrebări și răspunsuri;
- c) folosirea metodei „asaltului de idei” – se folosesc ideile tuturor participanților la discuție pentru a găsi cea mai adecvată soluție de a rezolva o problemă;
- d) metoda problematizării – la problemele situației propuse de profesor, rezidenții trebuie să indice căile de rezolvare a acestor probleme.

Metode clasice/ tradiționale/:

Prezentarea cursurilor/ prelegerilor în Power Point cu expunerea cazurilor biopsice/ necropsice din practica catedrei și a secțiilor Anatomie patologică - baze clinice.

Rezolvarea la seminare a testelor de diferit grad de complexitate cu comentarea răspunsurilor.

Demonstrarea și comentarea schemelor și algoritmilor tradiționale și speciale de diagnostic.

Instruire prin simulare în domeniul anatomiei patologice și citopatologiei.

IV. Metode de evaluare:

Teste, examene de promovare, deprinderi practice, examen de licență.

La seminare prin testare cu comentarii.

La sfârșitul fiecărui modul de pregătire/ciclu conex are loc o evaluare de etapă, făcută la catedra respectivă de către responsabilul de stagiul/ îndrumător cu aprecierea notei în matriculă.

La finele fiecărui an de studiu rezidentul susține examenul de promovare de la anul respectiv de studii la anul următor, în fața comisiei, cu notă în matriculă.

Modalitatea de rotunjire a notelor

Suma ponderată a notelor de la evaluările curente și examinarea finală	Nota finală
5	5
5,1-5,5	5,5
5,6-6,0	6
6,1-6,5	6,5
6,6-7,0	7
7,1-7,5	7,5
7,6-8,0	8
8,1-8,5	8,5
8,6-9,0	9
9,1-9,5	9,5
9,6-10	10

PA 7.5.1
PROGRAM DE INSTRUIRE
POSTUNIVERSITARĂ PRIN REZIDENȚIAT

RED:	04
DATA:	09.03.2016
PAG. 2/19	

Neprezentarea la examen fără motive întemeiate se înregistrează ca “absent” și se echivalează cu calificativul 0 (zero). Rezidentul are dreptul la 2 susțineri repetate ale examenului nepromovat.

Este obligatorie frecventarea și îndeplinirea zilnică a caietului de stagiu pe parcursul stagiilor. Astfel, întreaga activitate de pregătire este monitorizată prin caietul de stagiu în care va fi trecută și confirmată toată activitatea rezidentului. Începând cu anul 2 de studii rezidentul efectuează anual stagii practice în secțiile Anatomie patologică raionale cu o durată de 3 luni de zile/ an.

În caz de nerealizare a baremului deprinderilor practice medicul rezident poate fi exmatriculat pe parcurs sau poate fi neadmis la examenele de transfer de la an la an sau la examenul de specialitate.

Nerespectarea cerințelor Programului de rezidențiat presupune/ determină retragerea/ exmatricularea medicului rezident din rezidențiat. Examenul de specialitate se desfășoară conform regulamentului.

IX. Limba de predare: Română, engleză, rusă

EXAMENUL DE ABSOLVIRE - se desfășoară conform Regulamentului cu privire la organizarea și desfășurarea examenului de licență după finisarea studiilor postuniversitare prin rezidențiat în cadrul IP USMF „Nicolae Testemițanu”.

Examenul de Licență se susține în 3 etape:

Etapa inițială (I) constă în aprecierea cunoștințelor în domeniul **deprinderilor practice** conform standardului educațional și în funcție de specificul profilului la specializarea Anatomia patologică. Rezidentul execută o autopsie anatomopatologică, se apreciază aptitudinile practice la toate etapele autopsiei, începând cu analiza fișei medicale a bolnavului de staționar, evidențierea aspectelor-cheie în fiecare caz concret, examenul macroscopic al cadavrului, tehnica autopsiei, descrierea și interpretarea modificărilor macroscopice, concluzia diagnostică prezumtivă, prelevarea specimenelor pentru studiul histopatologic sau pentru alte investigații suplimentare (la caz). La fel se evaluează aptitudinile rezidentului în domeniul histopatologiei și citopatologiei practice - diagnosticul microscopic pe 6 piese histologice (3 netumorale și 3 tumorale) și 6 piese citologice (3 ginecologice și 3 nonginecologice).

Etapa intermediară (II) constă în aprecierea cunoștințelor prin **test-control** cu grilă în scris și/sau la computer. Fiecare test conține 100 întrebări, alcătuite după principiul: 1-4 răspunsuri corecte din 5. Întrebările cuprind subiecte din Programul integral de studii. În total se pregătesc 3-5 variante de teste a câte 100 întrebări.

Etapa finală (III) constă în aprecierea cunoștințelor teoretice și practice prin **răspunsul oral** la întrebările din bilet. Biletul conține 2 întrebări din cursul general de patologie și 3 întrebări din patologia sistemică și, de regulă, o problemă situațională/ caz clinic, preluat din practica bazelor clinice ale catedrei. Subiectele sunt alcătuite și

PA 7.5.1
PROGRAM DE INSTRUIRE
POSTUNIVERSITARĂ PRIN REZIDENȚIAT

RED:	04
DATA:	09.03.2016
PAG. 2/19	

selectate în conformitate cu compartimentele de bază ale Programului integral de studii postuniversitare la Anatomia patologică. Aprecierea cunoștințelor la întrebările din bilet se efectuează după principiul utilizării coeficientului la fiecare întrebare.

Nota finală (cu zecimi) se calculează în baza sumei notelor de la fiecare etapă utilizând coeficienții stabiliți în universitate în anul universitar respectiv, dar, de obicei, după formula: $\text{nota etapa I} \times 0,3 + \text{nota etapa II} \times 0,3 + \text{nota etapa III} \times 0,4$.

După susținerea examenului de licență absolvenților li se eliberează Diplomă de Licență cu indicarea conferirii calificării de „**medic-anatomopatolog**”.